Контрольный экземпляр

Массо а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадуьл 1923 шера дениз. ● ШОАТТА, 27 январь, 1979 шу. ● № 12 (5868). ● Мах 2 кепиг.

Республика партийно-боахама актива собрани

Селхан Грозне КПСС обкома заседаней зале хилар Нохч-ГIалгIай АССР партийно-боахама актива собрани.

Актива собране «1978 шера пачхьалкхен плин кхоачашьяра итогеш 1979 шера социалистически декхареш тIеэцарахь» доклад йир парте обкома хьалхарча секретара А. В. Власова.

Доклад юкъаш къамаьлаш дир: А. М. Карагичевас — КПСС Наурски райкома хьалхарча секретара, В. А. Насуханова — Гудермесски района «Новогрозненский» совхоза комсаш лелаеча бригада бригадира, В. А. Сероюиа — «Грознефть» объединене генеральни директора, А. С. Моисеевас — Шелковской района «Путь к коммунизму» ялача колхоза доярказ, Х.-Б. Ю. Цароева — халкъа депутатий Назрановски райисполкома председатела, А. А. Турпалова — гIишлошъеча Нохч-ГIалгIай управлене СМУ-7 начальника, А. А. Оприкилас — «Промавтоматика» яхача Iилма-производственни объединене генеральни директора, Г. Г. Махлуре — КПСС Веденски райкома хьалхарча секретара, Н. И. Ведерникова — В. И. Ленина цIерагIча мехкадьтта чакхдоахача Грозненски завода воккхагIча оператора.

Партийно-боахама актива собране дакъа а лаьцар къамаьлаш а дир Къилбаседа-Хlирий АССР делегацина керте латтача КПСС обкома шолгIача секретара А. С. Бурнова, Дагестански АССР делегацена керте латтача КПСС обкома секретара А. Г. Орусханова.

Республика партийно-боахама актива собране тIанийцар дийцача дешах йоли резолюци 1979 шера доли социалистически декхараши.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШКА ДОЛА

ГУЧЧАХЬАРА ПИСЬМО

Деза нохкъостий!

Тхоах хIаранега, лекхаьа кулгаш хааьча КПСС Центральни Комитета членашна, предприятеш, организацей, учреждений, колхозийн совхозийн, дешара заведенейн эскарий довкъойн коллективашкаре, хIаьта иштта хоржамашта хьалхарча харжархой окружной совещанешкара дуккхача хоржамий округашна гIолла иттаьлагIа хоржаца СССР Лакхехьарча Совета депутаталла хаьржа кандидаталла тхо оттадарак цар хоам беши цу округашна гIолла харжа оттадаре тхо раьза хилар довзийн доле письмоши телеграммаши кхачий.

Оаха чIоаргIа раьза а долаш дег тIара баркал оал СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла тхо оттадаьча болхлошта, колхозхоште, инженерно-технически болхлоште, гIуллакххерча нахе, Эскарен Фротан бIухоште, коммунисташтен парте боецарштен, беррига хархеркошта.

Из доккха сийн тхоах тешам болери дизза доагIаш лоаркI оаха эггара доккхагIа доле дехархIар — советски наьха вехара хьал, лаьттан тIа машари социальни прогресси эшийтар долче вай Коммунистически партена. Из тешам оаха лаьрхI партен ленинни йоахаргIоаучаа цхьоагIонна, цун йурен арахьараи политика деррига халкъо хьаллоацаш хилара, XXV партийни съезда, КПСС Центральни Комитета Пленумаша белгалдаь декхараш кхоачешдеа, СССР керда Конституци вакаре чекхъяккха, СССР Лакхехьарча Совете дешдола хоржамаш 1979 шера тIаьхь бIарча иттаьлагIа пятилеткан толаме кхочашдьяра тIехьа лоаттабеча къовсаме керда толамаш дахарца белгалдаха вай махкара къахьегамхой чIоагIа гIорташ хилара доле тешал санна.

СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара лаьмьехьарча Законега хьажна тхоах хIарахьар цхьан хоржамий округе гIолла мара харжа оттаве йиш ца хилар баьхан долаш, КПСС Центральни Комитето могадеда тхона укх хоржамий округашка харжийта тхо раьза хулга:

Брежнев Л. И. — Союза Совете, Бауманск хоржамий округ, гор. Москва

Андропов Ю. В. — Союза Совете, Ступински хоржамий округ, Московски область

Гришин В. В. — Союза Совете, Перовски хоржамий округ, гор. Москва

Громыко А. А. — Союза Совете, Мински городской шоллагIа хоржамий округ, гор. Минск

Кириленко А. П. — Союза Совете, Чкаловски хоржамий округ, гор. Свердловск

Косыгин А. Н. — Къамий Совете, Московски городской хоржамий округ, РСФСР

Кунаев Д. А. — Союза Совете, Алма-Атински—Ленински хоржамий округ, гор. Алма-Ата

Пельше А. Я. — Къамий Совете, Кировски хоржамий округ, Латвийски ССР

Романов Г. В. — Союза Совете, Московски хоржамий округ, гор. Ленинград

Суслов М. А. — Союза Совете, Кировски хоржамий округ, гор. Ленинград

Устинов Д. Ф. — Союза Совете, Куйбышевски хоржамий округ, гор. Москва

Черненко К. У. — Союза Совете, Кишиневски — Ленински хоржамий округ, Молдавски ССР

Щербицкий В. В. — Союза Совете, Киевски — Ленински хоржамий округ, гор. Киев

Алиев Г. А. — Союза Совете, Бакински—Ленински хоржамий округ, гор. Баку

Демичев П. Н. — Союза Совете, Люберецки хоржамий округ, Московски область

Кузнецов В. В. — Къамий Совете, Волгоградски хоржамий округ, РСФСР

Машеров П. М. — Къамий Совете, Брестски хоржамий округ, Белорусски ССР

Пономарев Б. Н. — Къамий Совете, Калинински хоржамий округ, РСФСР

Рашидов Ш. Р. — Къамий Совете, Ташкентски —Октябрьски хоржамий округ, Узбекски ССР

Соломенцев М. С. — Союза Совете, Шахтински хоржамий округ, Ростовски область

Тихонов Н. А. — Союза Совете, Никопольски хоржамий округ, Днепропетровски область

Шеварднадзе Э. А. — Къамий Совете, Тбилисски — Ленински хоржамий округ, Грузински ССР

Капитонов И. В. — Союза Совете, Кинешемски хоржамий округ, Ивановски область

Долгих В. И. — Союза Совете, Ленински хоржамий округ, Красноярски край

Зимянин М. В. — Къамий Совете, Краснодарски хоржамий округ, РСФСР

Рябов Я. П. — Союза Совете, Нижнетагильски хоржамий округ, Свердловски область

Русаков К. В. — Къамий Совете, Ленинакански—Центральни хоржамий округ, Армянски ССР

Горбачев М. С. — Союза Совете, Ипатовски хоржамий округ, Ставропольски край.

Оаха дех иттаьлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча белгIабоагIача окружной хоржамий комиссешкара депутаталла кандидаташ дIаязбеча хана ер письмо документ санна ларлахIар.

БРЕЖНЕВ Л. И.	ДЕМИЧЕВ П. Н.
АНДРОПОВ Ю. В.	КУЗНЕЦОВ В. В.
ГРИШИН В. В.	МАШЕРОВ П. М.
ГРОМЫКО А. А.	ПОНОМАРЕВ Б. Н.
КИРИЛЕНКО А. П.	РАШИДОВ Ш. Р.
КОСЫГИН А. Н.	СОЛОМЕНЦЕВ М. С.
КУНАЕВ Д. А.	ТИХОНОВ Н. А.
ПЕЛЬШЕ А. Я.	ШЕВАРДНАДЗЕ Э. А.
РОМАНОВ Г. В.	КАПИТОНОВ И. В.
СУСЛОВ М. А.	ДОЛГИХ В. И.
УСТИНОВ Д. Ф.	ЗИМЯНИН М. В.
ЧЕРНЕНКО К. У.	РЯБОВ Я. П.
ЩЕРБИЦКИЙ В. В.	РУСАКОВ К. В.
АЛИЕВ Г. А.	ГОРБАЧЕВ М. С.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обкома бюро, НГIАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежий 1978 шера плин кхоачаши тIехкхоачаши ярап производства эффективности балха динали вIяран тIехьа 1978 шера промышленносте, транспорте, бувзане районаш, предприятешен организацешен лелаьча социалистически яхь итогаш.

Яхье котъяьнарг а лаьрхIа хьалхара моттиг а хьоашеш, карара кара тела ЦIе байракх а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

РАЙОНИЙ ХЬАЛХАРЧА ГРУППЕ ГIОЛЛА
ОКТЯБРЬСКИ РАЙОН

ШоллагIа моттиг а хьоашеш, Сийлен грамота а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай.

ГРОЗНЕНСКИ РАЙОН,
НАЗРАНОВСКИ РАЙОН.

РАЙОНИЙ ШОЛЛАГIЧА ГРУППЕ ГIОЛЛА

Хьалхара моттиг а хьоашеш, карара кара тела ЦIе байракх а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

ГУДЕРМЕССКИ РАЙОН

Производственни, Iилма-производственни объединенешен управленешкон гIолла

Хьалхара моттиг а хьоашеш, карара кара тела ЦIе байракх а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

«Союзнефтеавтоматпроборуд» яха производственни объединени

ШоллагIа моттиг а хьоашеш, Сийлен грамота а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

«Промавтоматика» яха Iилма-производственни объединени,

шурий промышленноста объединени.

КхоалагIа моттиг а хьоашеш, диплом а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

Грозненски производственни швейни объединени,

ялата продуктей Нохч-ГIалгIай производственни управлени.

ПРЕДПРИЯТЕШКА ГIОЛЛА:

Хьалхара моттиг а хьоашеш, карара кара тела ЦIе байракх а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

«Грознефтегаз» яха мехкадьтта тасоен управлени,

бурув тохара балхий Горячеводски управлени,

ацетонови завод,

СССР 50 шу дизара цIерагIа Грозненски химически завод,

ГI. Ахриева цIерагIа «Электроинструмент» завод,

«Красный молот» завод,

Грозненски яьахта комбинат,

Шалински мехлесхоз,

Малхбоален электрически сеташ,

пассажирски автотранспорта Грозненски производственни объединени.

ШоллагIа моттиг а хьоашеш, Сийлен грамота а луш республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

Анисимова цIерагIа мехкадьтта чакхдоаха Новогрозненски завод,

«Грозэнергоремонт» яха ремонтно-наладочни предприяти,

Грозненски ремонтно-механически завод,

макаронни фабрика,

СКЖД Грозненски отделене энергоучасток,

технологически транспорта Октябрьски управлени,

Грозненски городашта коьчера телефонни станци.

КхоалагIа моттиг а хьоашеш, диплом а луш, республикански Сийлен улга тIа яьлхай:

«Горнефть» яха мехкадьттен газ йоаха управлени,

«Электроприбор» завод,

Грозненски молкомбинат,

Грозненски мехлесхоз,

Грозненски локомотивни депо,

«Грозгипронефтехим» институт.

1978 шера йиъ квартала итогагIа яхье динагIа хаяларах:

республика къахьегама сийлен Книга тIа яьлхай: I-ча II-ча кварталашка хьалхара моттиг лелаьа

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОН.

Кхаь квартале вIашта яхье хьалхара моттиг лелаярах, республика къахьегама сийлен Книга тIа яьхай коллективаш:

«Промавтоматика» яха Iилма-производственни объединени,

ГI. Ахриева цIерагIа «Электроинструмент» завод.

1978 шера пламх социалистически декхараши кхоачанздеш Старопромысловски, Урус-Мартановски, Веденски районаша баь дика болх белгалбаьй.

Парте городской районний комитетий, халкъа депутатий Грозненски городской, Заводской, Шелковской, Ножай-Юртовски районий [illegible] исполкомий терраш тIабаьхийтаб 1978 шера лоархIамегIарча техникоэкономически хьоахамашта плани социалистически декхараши кхоачиш а ца деш болх бо бяра.

Парте горкомашта, райкомашта, облсовпрофа, горрайисполкомашта, ВЛКСМ городской районни комитеташта тIадиллад 1979 шера а пятилетка диъ шера а плани декхараши хIара районо, объединене, предприяте кхоачашъяра тIехьа къахьегача коллективашка социалистически яхь йоаржаелта Iалашдар.

ДОГ-УЙЛА ЦАI ЙОЛАШ

Чакхъяьннай № 668 йолча Ленински хоржамий округа хоржамашта хьалхара совещани. Цига гулбеннача предприятей, организацей, учрежденей викалаша цIаьнха а хьагойтар шоаш Коммунистически партен Советски правительстваж чакхйоахача политикана Iалаьмате чIоагIа мутIахьа хилар.

ВIашагIкхийттачар, массава чIоагIа раьза волаш, совещане сийлен президиуме хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро.

Трибуна тIа я Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета декан, филологически Iилмай кандидат Ф. Г. Оздоева. Цо аьлар:

— Университета студенташ, профессорско-преподавательски составо, болхлоша шоай хоржамашта хьалхарча собране Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа РСФСР писателий Союза правлене председатель, Социалистически Къахьегама Турпал, Ленински СССР Пачхьалкхени премей лауреат писатель Михалков Сергей Владимирович кандидаталла оттаваьа.

Ораторо дIайовзийт С. В. Михалкова биографи, цо беча боккхача творчески, общественни балхах дуиц. Бухсоцаш цо тIаьхьех беррига харжархой шоаш отталь кандидатура хьаллацара.

Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета а, хIаьта иштта М. Ю. Лермонтовен Х. Нурадиловен цIерагIча театрийн «Грознефтегеофизика» трестен коллективаша С. В. Михалков депутаталла харжа кандидаталла оттаверъьча предложенена шоаш чIоагIа раьза хиларах дийцар цига «Консервплодоовощ» объединене оператора В. Г. Денисовас, М. Ю. Лермонтова цIерагIча театра артистка М. А. Слуцкаяс, моттигерча промышленноста профсоюза обкома председатела Х. Р. Алиева.

Совещане доакъошхоша, массава цхьа дог-уйла йолаш, хьаллаьцар Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 668 йолча Ленински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа писатель Михалков Сергей Владимирович кандидаталла оттавара яь предложени. Цу округе гIолла депутаталла харжа оттавара раьза хилар дийхар С. В. Михалковгара.

* * *

Партен халкъен цхьоагIо йоаргIоацаш хилар къаьгта гуш дар Грозненски района Первомайски культура ЦIагIа хиннача № 672 йолча Грозненски юрта хоржамий округе чуйоагIача къахьегама коллективай, партийни, профсоюзни организацей викалий хоржамашта хьалхарча окружной совещане.

Массане чIоагIа къоабалдаь хьаллоац сийлен президиуме КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро харжара яь предложени.

Къамаьл де дош лу Грозненски района «Атагинский» совхоза доярка А. Мусаевайна.

— Тха совхоза къахьегамхоша шоай хоржамашта хьалхарча собране, массава цаI свина раьза а волаш, СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттаваьа КПСС ЦК член, СССР оборона министра заместитель, СССР гражданска оборона начальник, Советски Союза Турпал, эскара инарал Алтунин Александр Терентьевич. Тlаккха гулбеннараша а А. Т. Алтунина къахьегама вахара гIуллакхаш дIа а довзийта, беррига харжархой цун кандидатура хьаллацара тIахьийхар нов. А. Мусаевас.

«Атагинский» совхоза, Горячеводски буруа тохара балхий управлене, «Госкомсельхозтехника» районни объединене коллективаша оттаьа А. Т. Алтунина кандидатура хьаллоацаш къамаьлаш дир совещане Грозненски района Ленина цIерагIча колхоза партийни комитета секретара Н. Е. Лавренченкос, халкъа депутатий Пролетарски юрта Совета исполкома председатела О. В. Бакаева, Советски района «Госкомсельхозтехника» районни объединене управляюще М. Х. Ахмадова, Советски района «Керда ваха» яхача колхоза партбюро секретара Я. З. Амиева.

Совещане доакъошхоша, массава цхьан дагара волаш, хьаллаьцар Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 672 йолча Грозненски юрта хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа КПСС ЦК член, СССР оборона министра заместитель, СССР гражданска оборона начальник, Советски Союза Турпал, эскара инарал Алтунин Александр Терентьевич кандидаталла оттавеш яь предложени. Цу округе гIолла депутаталла харжа оттавара раьза хилар дийхар А. Т. Алтунингара.

* * *

Самардийнахьа тIаьк аьнна нахах хьалйизаяр Грозненара В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. Цига вIашагIкхийттабар РСФСР-гара СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете хоржамаш дара № 7 йолча Грозненски хоржамий округе чуйоагIача къахьегама коллективай, партийни, профсоюзни организацей викалаш. Президиуме ба НГIАССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов, парте обкома секретарь М. О. Бузуртанов. Астрахански областей Дагестански АССР-ей викалаш.

Хоржамашта хьалхара окружной совещани хьайийлар Нохч-ГIалгIай гIишлошъяра управлене СМУ-2 комплексни бригада кулгалхочо, Социалистически Къахьегама Турпала Ш. М. Хаджиева.

Гулбеннараша сийлен президиуме хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро.

Къамаьл де дош ду аргунски «Пищемаш» завода газоэлектросварщика Х. Д. Сулеймановна.

— Тха коллективо шоай хоржамашта хьалхарча собране, массава цхьа дог-уйла а йолаш, СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла о т т а в а ь а СССР хьгачен кхачанн промышленноста а бытовой приборашта а йолча машиностроене министр Пудков Иван Иванович. Аз тIаьхьех беррига цун кандидатура хьаллацара.

Нов. И. И. Пудкова кандидатура хьаллацара шоаш чIоагIа мутIахьа хиларах дийцар совещане къамаьлаш даьча Гудермесски локомотивни депо машиниста А. Г. Тугаева, парте Урус-Мартановски райкома хьалхарча секретара А. Д. Кагерманова, кхычар.

Совещане соцам бир: аргунски «Пищемаш», Астрахански холодильни оборудованей Дагестански АССР «Полиграфмаш» яхача кизил-юртовскийн заводий коллективаша РСФСР-гара № 7 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа Пудков Иван Иванович кандидаталла оттавеш яь предложени хьаллаца. Цар дийхар И. И. Пудковгара цу округе гIолла депутаталла харжа оттавара раьза хилар.

* * *

ЦIей дезде баьхкача санна дегаш гIоздаьнна, безаме бар Шалински районни культура ЦIагIа вIашагIкхийттанах. Укхаза чакхъяьлар № 678 йолча Шалински округа хоржамашта хьалхара окружной совещани.

Сийлен президиуме хорж КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель новкъост Леонид Ильич Брежнев керте латта КПСС ЦК Политбюро.

Къамаьл де дош ду Шалински района «Автуринский» совхоза парткома секретара Ш. Даудовна.

— Тха коллективо шоай хоржамашта хьалхарча собране, цхьа барт-уйла йолаш, № 678 йолча Шалински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа кандидаталла оттаваьа СССР халкъа артист Эсамбаев Махьмуд Алисултанович. Аз тIаьхьех беррига харжархой цун кандидатура хьаллацара.

Совещане доакъошхоша, массава цхьан дагара волаш, хьаллаьцар Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 678 йолча Шалински хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа СССР халкъа артист Эсамбаев Махьмуд Алисултанович кандидаталла оттавара яь предложени. Цу округе гIолла депутаталла харжа оттавара раьза хилар дийхар М. А. Эсамбаевгара.

* * *

Партен халкъен цхьоагIо йоаргIоацаш хилар къаьгга гуш дар СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара № 676 йолча Ножай-Юртовски хоржамий округе чуйоагIача къахьегама коллективай, партийни, профсоюзни организацей викалий хоржамашта хьалхарча окружной совещане. Трибуна тIа я Ножай-Юртовски района Гагарина цIерагIча колхоза колхозхо Р. Ахмедова.

— Тха коллективо шоай хоржамашта хьалхарча собране соцам баьб: № 676 йолча Ножай-Юртовски хоржамий округе гIолла депутаталла харжа тхьамка леладе Бибреева Мэсра Исраиловна кандидаталла оттае. — Аз тIаьхьех беррига харжархой цун кандидатура хьаллацара.

Совещане нов. Р. Ахмедовас аьннар хьаллоацаш къамаьлаш дир Гудермесски района «Кошкельдинский» совхоза свеклаш лелаечо М. Давлетгареевас, Ножай-Юртовски района Калинина цIерагIча колхоза верттерча инженера А. Кудусова, кхычар.

Совещане доакъошхоша, массава цхьа дог-уйла йолаш, решени тIайийцар: Нохч-ГIалгIай АССР-гара № 676 йолча Ножай-Юртовски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совете депутаталла харжа Ножай-Юртовски района Гагарина цIерагIча колхоза тхьамка леладе Бибреева Мэсра Исраиловна кандидаталла оттае аьнна яь предложени хьаллаца. Цу округе гIолла депутаталла харжа ше оттаяра раьза хилар дийхар М. И. Бибреевайгара.

Хоржамашта—дика кийчо

Самардийнахьа союзий ЦIагIа № 397 йолча Грозненски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совете хоржамаш дара йолча окружной хоржамий комиссе заседани хилар.

Комиссе ладийгIар хоржамашта кийчо яра Ленински районе беча балхах лаьца халкъа депутатий Ленински райсовета председатела заместитела М. М. Келоева баьча хоамага. Цо белгалдаьккхар ерригаш а хIана яц аьнна йолча хоржамий участкашка цу гIулакха йоагIаш йола кийчо яь яьнилга. ХIаьта документаци лелае аьнна сейфаш, кхьаьраш хIана а эшеш ярап укх гартгача хана Iахаргъяь йоахаргзиларах тефаш а белар цо.

ШоллагIа дош г. Грознера хоржамий участкаш телефонни бувзамца кийчъярах дар. Цу хьакъехьа къамаьл даьча городской телефонни станце начальника А. Ф. Подлегаева хоам бир алхха Октябрьски районерча массехк хоржамий участкагара дIайиккхача ерригаш а бувзамца Iалашъяь хиларах. Ер бутт чакхбалалехьа ерригa хоржамий участкаш бувзамца кийчъяь йоахаргъяь, аьлар цо.

Хоржамашта накъадолхаши уж чакхдоахача дийнахьен бергболча культурно-массови балхах дийцар горисполкома культура отдела заведующе П. А. Сушкинас. Цу юкъа городе чакхъякхла лаьрхIад 150 тайп-тайпара мероприяти.

Комиссе хьадийхар больницашка, къоаной цIеношка цу хьакъехьа беш бола болх тоабелга.

ПЯТИЛЕТКА—КХАЬ ШЕРА

«Коминтерн» колхоза кулгалхоша ловцаш доех укх деношка механизатора Бешиев Темир-Султана. Хой шоана сендухьа? Боахама экономисташа лаьрхIача хайнад, цун шийна къахьегама календара тIа 1980 шу чакхдаьннилга. ИттлагIча пятилетка заданех 5700 гектар йолча, дIабаьнна декабрь бутт чакхбоаллаш 6200 гектар условни оахам даь ваьннав Темир-Султан. Цу хана денз пхьайттлагIча пятилетка чотах болх беш ва.

ХIаьта дика шера план кхоачаш а еш, пятилетка пхелагIча шера чотах болх беш ба механизатораш Козлов Иван, Стороженко Василий, Вишерханов Iумар.

Е. РУДОМЕТКИНА.

Нов. ШУТЬ Л. А. НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЧУРЧА ГIУЛАКХИЙ МИНИСТРАЛЛА ХЬОЖАВАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Нов. Шуть Леонид Афанасьевич Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министралла хьожаве.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1979 шу. 25 январь.

Нов. БУЗ А. Ф. НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЧУРЧА ГIУЛАКХИЙ МИНИСТРА ДЕКХАРЕХ МУКЪАВАЛИЙТАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Кхычахьа балха вахарца дувзадена Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министра декхарех мукъавалийта Буз Алексей Федорович.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
1979 шу. 25 январь.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА ПРАВЛЕНЕ ПЛЕНУМ

Самардийнахьа Грозне хилар Нохч-ГIалгIай АССР журналистий союза правлене аргIанара пленум.

Пленуме дийцар е дешаш: «КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленума социалистически яхьа дешаш дуцара даькъера кепайоазон, телевидене, радиовещане лоархIами», «СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара кийчо яри массови информаце средствай декхараш». Цу дешаех лаьца доклад йир НГIАССР, телевиденей радиовещанен пачхьалкхен комитета председатела С. Лагутина.

Пленуме пренеех къамаьлаш дир «Грозненский рабочий» газета редактора заместитела Г. Погибеля, «Сердало» газета редактора заместитела М. Хамхоева, «Ленинан некъ» газета промышленноста отдела заведующе В. Матиева, Нохч - ГIалгIай телевидене воккхагIча редактора Я. Вайхсельбаума, «Красное знамя» яхача гудермесски городской газета редактора Н. Завдравне, Нохч - ГIалгIай радиовещане редактора А. Плясуна, «Заветы Ильича» яхача грозненски районни газета отдела заведующе Р. Золотаревас.

Пленуме къамаьл дир КПСС обкома кепайоазони, телевиденей, радиовещанен сектора заведующе Р. Нашхоева.

Дийцача дешаех лаьца тIайийцар боагIаш бола соцам.

ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

Агитатор Боков Асхьаб

Укх деношка геттара лаамбоьлуш агитаторийн балхацара бехктохкам СССР Лаккхехьарча Совете деча хоржамашта кийчо елга вай мехкахь йийцца дlахьош хиларца. Агитаторийш тахан го йиш я агитпункташка меттел, цехашка, бригадашка, фермашка а къахьегачу наха юкъе беседаш еш.

Тахан тха районера бlаьш агитаторш ба парте баьккъ доьш нахага дlанхоачийташ. Царех цаl ва Назранерча № 14 йолча профессионально - технически училища производственни дешара мастер Боков Асхьаб. Шийна тlадилла моллагlа балха гlулакх тешаме цlенен кхоачашдеш самал йолаш волча цуна дика карагlдовл агитатора дlахьераш аьттонца леладе а. Цу даьнъе геттара маьхера даркlа доагlа, ше дувцачох наьха терваш тlаоза, цар уйлаш сомаяха из хоуш хилар.

Училищера агитпункт тха районе дикагlчарех лоархlаш я. Из иштта хиларгlа кlезига къахьийгадац Асхьаба ше а. Дукха хlама даьд агитатора агитпункт чурен тlерен хоза кийчъяра. Чувашпачун белам тlатlоргболаш вlаштlехьъяьккхай «Агитатора угилок», эшаш дола литература lалашдаьд. Цу дерригне безаме хетийт из фусам, цудухьа нах дукха тlаlатт шта.

Таханара харжархой дукха хlамаш довзо, ха лоаш ба, тlаккха цар деча тайп-тайпарча хаттарашта жоп дала цаьаза атта а хилац. Цудухьа Асхьаба дукха деш газеташи журналаши, даим вай мехкара а довзол арахьара а гlулакхаш кlоаргагlа довза гlерт. Тlаккха цигара хьадоагlа СССР керданча Конституцех, КПСС ЦК ноябрьски (1978 ш.) Пленумех, «СССР Лаккхехьарча Совете хоржамаш дарах» долча СССР Законах цо еш йолча беседашка наха безаме хеташ ладувгlаш хилар. Из кхетаде хала дац, хlана аьлча ше оздаш дола доьш цаьха дег чу дужаргдолаш саг тешаме хила хоьш ва из.

Хоьш да, хlапзара хоржамаш СССР керда Конституци тlайийцачул тlехьагlа эгтара хьалха деш хиларца шоай къаьстта лоархlам болаш долга. Цудухьа цо нахана ду къамаьл а керттерча даьнъе цу тlара дlадоладеш хул.

Иштта, советски наьха бокъонех декхарехи лаьца ше беседа еш социалистически демократе бохалонаш дlайовзийт цо. Ше дувцар чlоагlдара училища, завода, района лакхерцарча масалех шерра пайда ийбу Асхьаба. Вай строк демократизм дlагойтара кхачам бецийн мугlарерча болхлоех вола Дзармотов Муса мехка лакхерча органе депутаталла харжа кандидаталла оттавь хилар белгалдаьккхача.

— Тха балха керттердар саг тешаве хер да, хlаьта из карагlдаргдац хьо хье из кlоарга девзаши дог тайшае ца хуле, — аьхаш дувц агитатора.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

КЪАХЬЕГАНА ВАХТЕ

Ленина ордена лелаеча «Грознефть» производственни объединенена чуйоагlача Грозненски буруш тохара балхий управлене буруш деттача бригадаша шерра социалистически яхь йоаржаьй КПСС ЦК (ноябрьски (1978 ш.) Пленума решенеши, пятилетка дальагlча шера плани, тlайийца социалистически декхараш толамца кхоачаш а тlехкхоачаш а дара. «Хьинареча къахьегамца белгалдоаккхаргда ер шу» яхача девизагlа къахьегаш ва хlара бурувдеттар.

Буруш тохара балхий управленерча буруш деттача бригадашта юкъе лаьржача социалистически яхье хьалха латташ хиларца белгалъяьнна я «Правобережни-130» яха скважина йоаккхаш йола Мельников Василий Фадеевич керте латта буруш детта бригада. Тийрна аьтта оагlорахьарча моттиге № 114 йола скважина а йоаккхаш эгтара хьалха мехкдаьтта хьадийлларех я из бригада. Массехк шу да цу скважино мехкдаьтта тела. Тийрна аьтта оагlорахьарча моттиге мехкдаьтта тучададаьнначул тlехьагlа аьрда оагlорахьарча моттиге «Iаьрна доцув» гучададаккхара № 130 йола скважина лакха йолаейцай из бригада. Хlанзехьа скважина йоаккхача 5300 метр кошгlа буруш техад цо.

Буруш а тохаш скважина лакха йолаеча дела къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба бурувдеттарий Ахмаров, Капустин, Маглаев, Пацатов, бурувдеттарий гlонча Донской, Дадаев, электромонтераш Петров, Нуриаев, буровой оборудованена ремонт ю слесараш Рыжов, Лобов, кхы дукха бараш а.

Буруш тохара пятилетка хьалхарча кхаь шера план СССР керда Конституци тlайийца шу дузача дента кхоачаш а я, хlана апрель бетта календарагlа буруш тохаш я из. Дlадахача шера хьалхарча ах шера башхадика къахьегамь толамаш даьрах бригадана елар «Грознефть» производственни объединене карара кара тела Цlе байрах. Цкъа слина массехказа республикерча буруш деттача бригадашта юкъе лаьржача яхье хьалхара моттиг а йоаккхаш хlара массала эцача хана эзар сома преми яйна цо. Кхаь шера план хана дукха хьалха кхоачашъяьрах бригадана хьожайир шийн маьхагlа «Жигули» яха автомашина. Кастта № 130 йола скважина йоаккхача проектагlа тоха деза буруш техаяьккха, йоккха мехкдаьтта кlеж тоххийта лерхl бригадо.

Буруш тохара сухал лакхъярах, утяжелитель, химически реагенташ, кхыйола материалаш кхоярах, буруш деттача остех беша пайда ийбарах дlадахача шера бригадерча лаьттан ченаш техкаралла кходир 200 эзар соьгlа сом.

Д. ГАБАЕВ.
Грозненски буруш тохаре балхий управлене вокхагlвола инженер.

Дlадаха шу дог тlехдоахача къахьегама толамашца чакх а даьккха, доккхий социалистически декхараш тlайийцад Гl. Ахриева цlерагlча Назрановски «Электроинструмент» завода болхлоша. Уж толамца кхоачаш тlехкоачаш дара шерра социалистически яхь йоаржаьча предприяте болхлоша бизза пайда ийбу шоай торонехи кхоачамехи. Царех ба сборщикий бригадир, каширхой хьехархча Бериало Любовь Васильевна, сборщица Газдиева Ахьмада Нина. Цхьаккха смена дlаяхийтац цар шоай нормаш 125—130 процент кхоачаш ца еш.

СУРТА ТlА: (аьрдехьара аьттехьа) сборщица Н. Газдиева бригадир Л. Бериало.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ХlАРАНЕ ДАКЪА ЛОАЦ

Сийлаль-боккхача Октябра 61 шу дизара цlейна кагьайодаш Ахриев Гlапура цlерагlча «Электроинструмент» яхача завода коллективо рапорт делар: «1978 шера план дерригача техпико-экономически хьоехамашта кхоачашъяьй». Хlаьта продукций маьхала ялакара план хана хьалха. 1978 шера 25 октябре кхоачашйир. Планал соьгlа маьхала яьккхар 532 эзар сома маьха продукци. Валови продукци хьаяра план 107,9 процент кхоачашйир. Къахьегама овсарле лакхъяре план 5,1 процент тlехкхоачашйир. Планал соьгlа 10 эзар сомал тlех пайда баьб.

Ала деза, цу хьожхамашка кхачара завода коллективо дукха къахьийта хилар. Хlана вlаштта алх квартале республикерча промышленни предприятешта юкъе заводхоша хьалхара классни моттиг лелаю. Хlаьта из бахьан долаш КПСС Нохч-Гlалгlай обкома, НГlАССР Министрий Совета, облсовпрофа, комсомола обкома социмагlа керера кара тела Цlе байрахх еннай завода коллектива, республикански Сийлен улга тlа яьккхай из.

Нагахьа санна хьебенача наьхагlа юха а хьожа, бизза оазлна йича бlаргагургда, коллектив шерагара шерага, беттагара беттага хаддаза толамаш доахаш хьаена хилар. Аьлча кхоачам ба, завода коллективо 10-ча пятилетка контрольни цифрел соьгlа 2600 эзар сомал тlех мах бола продукци арахийца, 42000 эзар сома, е 103,4 процент продукци маьхала яьккха хилар.

Цу юкъа заводе белгалбаьнниб дукха производстве хьалхалаттараш, коммунистически къахьегама ударникаш. Ужжаморгаш заводе 480 соьгlа саг ва, 1978 шера социалистически яхье котваьнна 18 саг ва. 10-ча пятилетка шерашка орденаши медалаши еннай пхе сага. Царна юкъе ва токарь Шадыжев Борис, слесарь-сборщик Султыгова Насапхан, прессовщик Аушев Махьмад-Гири, кхыбараш. Районе меттел, цун доазонел гаьнна арахьа а йовзаш я слесара-лекальщица, Къахьегама Цlеча Байрака ордена кавалера Котиева Ахьмада, прессовщица, Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета депутата Дахкильгова Лезиная, прессовщица, министерства конкурсе котало яьккхача Аушев Махьмад-Гире цlерах.

Оаха доккхал ду, дуьнеи тlарча 33 соьгlча мехка потребителаша тхоай продукцех пайда эцаш хиларах, вай мехка дукхача районашка дlасхухьайт оаха тхоай продукци. Иштта хила доагlаш а да из-м. Оаха арахецаш массой ерригача Совзе хьеча, кулг-мара лелаеча электрически инструментах 20 процент ер, цу даьнъе буруш дола хьастамаш тlахьувзадергаш а фенташ тlахьувзадергаш а. Заводо арахецаш йола ерига продукци дикала цхьоалагlча категорех я.

Оаха доккхал ду, завода коллектива дерригача толамех тхоай сборочни цеха доккха дакъа доаллаш хиларах. Кийча йолаш арайоал из маьхьа укхалара, къиметтел ишта цlагlаlистически ... йодача саьа а.

Социалистически яхь йоаржара хьиссхьере КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Пиьсмо нанатека ара мадаьлаьнге а, тха цеха коллектив, шийн торонаш йиста а йиста, продукци дукхагlа, дикагlа, дlадодар кlезигагlа долаш арахеца яхача девизагlа болх бе йолаелар, кхы а шерагlа йоаржайир цо социалистически яхь.

Массехк цифр йоаллаергья аз. Нагахьа санна 1970 шера тха цехо арахецаш йола машинай 750 мара хиннаце, укх шера из цифр дукха а дукхагlа лакхъенай — 1500 соьгlа арахеи тlаиз электросверлильни машинаш.

Башха-дика коллектив я тха цехе болх беш яр. Коллективе чlоагlа лоархlаш я Яйдиева Дугурхана куьгалду сборщикий бригада. Цар накхадаш, редуктораш вlашагlъехи, лотораш ду, 14 шу гарета ха я укхаза бригадира ше болх бу. Дукхагlа бола кхалнах а санна, ученица йолаш дlайолаелар из болх бе. Денгара дента дукхагlа lомайоа говзал, денгара дента дукхагlа lоайора опыт. Цудухьа бригадина керте а этта, укх 11 шера из болх беш хьайоагlа нов. Яндиева, цун бригадо хlара бетта-бетта тlехкхоачашдеш шийн смени заданеш.

Дика боккло а хинна дlаэттай иштта ученицаьла балха еха хинна Муталиева Хьанифа а. Юкхьенца ше балха енача хана, нагахьа санна балхах шийн кийоалеш ца хилча, опыт дукхагlа йолчарга хоеттар — дича бакъахьа дар фуд. Баркl шу соьгlа ха я цо коллективе болх бу, шийн смени заданеш кlара дента 115 — 120 процент кхоачашъю, цо кийч а яь дlаенна продукци, кхы дазилха хlама доацаш хиларах, йоадача тайпара чекийоадийт тlахьожамхоша. 110 — 115 процент кхоачашъю шийн смени заданеш Плиева lайшета. Царна юкъе бокъонца йола социалистически яхь лаьржай. Яхь лелаю цар меттел, бlарччача бригадаша а цехаша а. Оаха ялъ лелаю № 43 йолча цехаца, соахка йиъллагlча квартало из тхох телар. Цхьабакъду укх шера хьалхарча квартале оахош царгара хьайоаккарга аьнна лет сона заводе карера кара тела Цlе байрахх. Хlара бетта планаш тlехкхоачашъю Султыгова Насапхана бригадо а.

Оаха доккхал ду, тха заводе коллектива инициатива хьал а лаьца, республикерча дукххача промышленни предприятена шоай декхараш толаме кхоачашдеш хиларах, хlаьта цу гlулакхо тха дегаш урауттаду кхы а доккхагlа толамаш дахара.

Республикерча дукххача кхачи предприятей санна, тха а да пайда эцанза дисa чура кхоачамаш. Цунах тха дог тешадаьд тlехьаюса предприятеш йоацаш болх беча ростовчакий опыто. Из опыт лаьрхlа йийцай тха коллективе, цудухьа кlанз фуннагlа дапь а тlехьабусарех ца хила гlерташ къахьег тха хlара болхлочо. Тха цехе кийч а яь, чаккъаха оттаь дукха меропрнятеш я, цар тlа хьацда белгалъяй чура кхоачамаш хьагучадахара тlаераьнь предложенеш. Хlанз «Хlара балха денна — дикала Знак». «Улув тlехьавусаш цхьаккха воацаш бергба болзl» яхаш девизаш а йолаш къахьег хlара болхлочо.

Ф. ЦОРОЕВА,
«Электроинструмент» яхача завода сборочни цеха начальник.

МЕХКДАЬТТА алсамдаккхара

Дlадаха 1978 шу — иттлагlча пятилетка кхоалагlа шу lадальмате иннгъаьа дар «Малгобекнефть» НГДУ цхьоалагlча мехкдаьтта промысла коллективана. Коллектива хьалхашка лаьтта керттера декхар дар хьадоаккха мехкдаьтта кlезиг ца далийтар, керда хьайийлла мехкдаьтта доалла моттигаш а е къаьлача моттигашка яьха керда скважинаш а йоацача хьалашка хьадоаккхачох сумарно стабилизаци яр.

Из lадальмате хала декхар да, къаьстта тха лекъа йоала йоахкаш йолча къаьлача мехкдаьтта доаллача моттигашта эксплуатаци е эзаш хилар теркалдича. Хlанз укх сахьате хьадоаккхача мехкдаьттах 50—55 процент карагано-чокрански отложенеш кара насосашца доаккхаш да, хlаьта мелофи отложенеш кара хьалха фонтанни мехкдаьтта геттара кlезигденнад. Ала дезаш да, механизированни хьисане насосашца мехкдаьтта доаккхаш хилча дукха къахьега дезаш а цунга дlадодар дикка лакхагlа а хилар.

Цу хьалашка дlайолаелар тха промысла коллектива болх ба 1978 шера. 1978 шу оаха чакх миштта дьаьккхар а малагlа хилоаш тха lоана йийзар а дуцаргда аз укх статьяна тlа.

Керттера производственни хьоахама мехкдаьтта доаккхаре задани 101,1 процент кхоачашйир, планал соьгlа даьккхи мехкдаьтта 2378 тонн да, тlанийцача декхарех дикка лаьрхlа хиннар 800 тонн хиннача. Эксплуатаци коэффициент 0,940 хилар, план — 0,911 хиннача. Ремонташта юкъе скважинаши болх бу хинь 103,1 процент лакхъеннай е деноша лаьрхlача 103,5 дента кхаьчай.

Шера чакхдьаьккхай лаьрхlачул соьгlа 2217 тонн мехкдаьтта денна 76 геолого-технически мероприяти. Ерригача чакхъьйхача мероприятех эффективни хиннай 80 процент.

Дика баьб болх тха рационализатораша а. Белгалдинна деза, тха хlара кхоалагlа вола болхло рационализатор хилар. Царна карагlдийнарша ехха экономически эффект 10 эзар сома лоархlаш болаш я, хlаьта цар шоаш тlайийца хинна декхараш кхоачаш хилла.

Сона хеташ, нийса хургда, из хьоахам бlаггlача боарамо боеца коллектив творчески къахьегаш яц аьлча.

Массехк шу да оаха шерра шера шу доладеннача хана дукхьал цу деша — РИЗа — хетадь производственни совещанеш ю. Цу совещание итоггаш ю шера баьча балха, тlайийду индивидуальни декхараш: шера кхаал рационализаторски предложени яла.

Хlама дац цар массаже а тlайийца декхараш кхоачашде вlаштlехьдалац аьнна, укхаза керттера дар да балхахо шийн производства, шийн коллектива гlулакхаш тоадара дешай уйла е, балха производственни процесса анализ е воалаш хилар. Цу тайпара совещани укх шера а яьй оаха.

Коллектива творчески хьежар яйдара боккхача лоархlаме я промысла инженерно-технически балхахой творчески планаш. Кхоачам болаш да, инженерно-технически балхахоша шоай плане тlа дlаладьча 97 социалистически декхарах 94 кхоачам а даьд, хlаьта 25 эзар сом эффект енна 93 предложени производствана юкъе а йихьай аьлча.

Оаха даим ду чура ресурсаш лахара а царех пайда эцара а баллаш. Цунца да турбоехи штангехи шоалагlа пайда эцар, хlаьта иштта къаьлача арматурах, кхыча тиьнача оборудованех пайда эцар, дукха кхыдараш.

Дlадаха шу чакхдьыир тха цхьаккха зулам хиннa моттиг йоацаш, производственни а къахьегама а дисциплина толлаль гlулахх ца отташ. Сона хетачох, уж шалхе а факт вlаши бувзам болаш я. Дlаулайнча, хала да, къахьегамеи производственни дисциплина телха а ош болх дика беш йола коллектив лаха. Лакха дисциплина партийни профсоюзни организацешa, ерригача коллективо цу гlулакха боагlача тайпара терам тlаахийтарах хьахиша хlама да. Хlаьта оаха кунах доккхал а ду.

Белгалъяьккха безам ба са цхьаькха кlезигача лоархlаме йоаца факт а. Производственни программа кхоачашйир промысла коллективо производстве болх беча планагlа лаьрхlача кхаца. Дика болх барах, хьахаре, дисциплина лакха йолаш хиларах белгалбаьнна ба тха мехкдаьтта доаккха операторш Д. П. Зимовец, Х. Г. Котиков, К. А. Балаев, Н. Н. Налитов, мехкдаьтта доаккха мастер къона специалист С. А. Байрунов, къахьегама ветеран М. В. Торий, Къахьегама Сийлен ордена кавалер коммунист В. Т. Гриниченко, вокхагlвола технолог Ф. А. Албогачиев, дукха кхыбараш.

Дерригa а дац тха хила доагlача бесса: ерригача тхоай торонех пайда эца вlаштlехьдалац тха, дукха организационни а кхьдола а кхоачамбоцараш да. Царех цхьадарех дувца безам ба са.

Статья йолалуш аьнна да, скважинашта ега ремонташта юкъера кинь йlаьхъяра заданеш, ерригача «Малгобекнефть» НГДУ а санна, тlахкхоачашъйай промысло, хlаьта 103,5 ди а хул из, тlаккха татарски мехкдаьттехой из кинь — 243 ди.

Дlадахача шера сентябрь бетта Уфа яхача городе хиннача отраслевой совещание (цига статья автор а хиннав) мехкдаьтта промышленноста министра вокхьоста Н. А. Мальцева шийн доклада тlа къаьстта белгалдаьккхар из хьоинам лакхбе безаш хилар. Цу хьожхамо чулоац лаьтта кlал болх бу оборудовани хьеча заводий балха дикал а хlаьта иштта тха балха дикал а — миштта кийчъьяй скважина йlаьхача хана кlоаргача насосех пайда эцаре, малагlча режиме эксплуатаци ю скважинана, лаьтта кlал болх бу оборудовани малагlча хьала тlа я. Из хьоинам алхха цхьан денна лакхбар лаьрхlачул соьгlа 340 тонн мехкдаьтта даккхара нийсса да тха промысле.

Вож факт — пайда ца эцаш йола торонаш. Хlара денна массехк скважина хул промысла лаьтта кlал ремонт ярга хьежаш болх ца беш латташ. Из бахьан дукха хьадаккха йиш йолаш хинна мехкдаьтта даллийсад лаьтта кlал. Логично хилац: цхьан оагlорахьа беш латт дукха материальни затраташ а еш къахьегем дlа а бодаш бола хьадоаккхача мехкдаьттана стабилизаци яра чакхйоаха геолого-технически мероприятеш кхоачашъяра тlаберзабаь болх, шоллагlча оагlора, болх а ца беш латт болх бе безаш а продукци яла торо йолаш а йола эксплуатационни скважинаш. Баьъдар аьлча, халонаш а я укхаза: кlезига я лаьттапа кlалхара ремонт ю бригадаш. Хетаргахьа, лаьттана кlалхара ремонт ю бригадаш тlатехача, царга дlадодар дукха ца товш юламеттаоттаргдар.

1979 шера, пятилетка дийлагlча шера чу еннай цхьоалагlча мехкдаьтта промысла коллектив иттлагlча пятилетка диьлагlча шера программе толамца кхоачашъергийларах дог тийша а йолаш. Шено яц из иштта хургхиларах.

С. ТЕВОЕВ,
«Малгобекнефть» НГДУ 1-ча промысла начальник.

КХЕТАМА БОЛХ — НАХА ЮКЪЕ

Болх чакхбаьккхачул тlехьагlа сайрийна Щукина Матрена Тимофеевнай цlагlа пуй лоалахой гулбелар — 15 саг. Царна юкъе бар комсаш лелаераш, жа, lаьсий, хьаккарч лелаераш, доярхаш Берригаш а «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегаш ба уж. Балхах лаьца дар къамаьл. Цхьа ха яьлча сра агитатор, моттигерча халкъа Совета депутат, школа хьехархо Петрова Нина Федоровна. Цо дийцар СССР Конституцех, къаьстта а вай мехка вахача сага шин бокъойах — къахьеген a дешен. Тернамца ладувгlар гулбеннараша цо дувцачунга.

Шоай Дубовской станица вахарера масалаш а кхуилаш, агитаторо хьахьеккар къахьегара бокъонах вай мехка наха миштта пайда эц, шоашта езаонна профессеш а хержаш. Дийцар колхозхоша миштта болх бу, хьалпала къахьегарах орденаши медалаши тийнача наьха цlераш лыхар.

Дешара луча бокъонах дувцаш, агитатора белгалдаьккхар станицерча юкъерча школе дешаш колхозхой 640 бер хилар, колхозо стипенди а телаш тайп-тайпарча институташкеи техникумашкеи дешаш 14 саг волга. Цу тайпара кхы а дукха масалаш кхийлар. Агитаторага дукха хаттараш дир колхозхоша.

Н. Ф. Петрова каст-каста хул харжархошта юкъе. Цо дувц СССР Лаккхехьарча Совете депутаташ миштта хорж, массехказа къамаьл даьд цо КПСС ЦК июльски ноябрьски Пленумий решенешца дувзаденна, цар оттадаь лехкараш дувцаш.

Из йоацаш кхы а 37 агитатор ва колхозе. Хlаьта къаьстта дика чакхбоаккх из болх агитаторашца культура балхахошп Т. Г. Беликоваси Н. Н. Турбинаси, колхоза гаража заведующи В. А. Писаренкос, агрономаша В. Д. Беленкоси В. И. Михальченкоси, экономиста С. П. Давлетова, кхычар.

Е. ФАРНИЕВА.

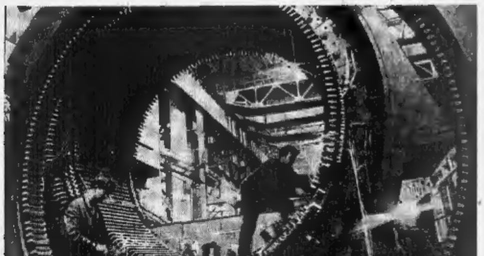

ЛЕНИНГРАД. Иттлагlча пятилетка дийлагlча шера ше тlайийцача социалистически декхараш тlа С. М. Кирова цlерагlча «Электросила» яхача производственни объединене коллективо белгалдаьд Саяно - Шушенски ГЭС-а эшача шоллагlча гидрогенератора статори Москверча олимпийски юртарча лаккхача зданешта оттаеча лифташта йолча оборудоване электродвигатели хана хьалха кийчъе аьлла. Заданел соьгlа электромашиностроителаша арахецаргъя цхьа миллион сома продукци. Планал соьгlа боаккхаш бола пайда 300 эзар сом хургба. Ерригa гидрогенератораш, 85 процент турбогенераторош, 80 процент хаддаза ток тела машинаш предприяте арахецаргья пачхальклен дикала Знак йолаш.

СУРТА ТlА: мехка металлургически промышленноста эша из бола двигатель вlашагlйоллача.

М. ВЛОХИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Дика хоамаш

Укх деношка хиннача шоай собране изобретателийи рационализаторийи Ерригсоюзни общества членаша дийцар дlадахача шера балха итогех лаьца.

Новаторaша лелаьча яхье хьалхара моттиг яьккхар мастера Хажиев Ахьмада куьйгалдеча дизельно-заготовительни цеха коллективо. Планагlа 20 мара ца йоагlача, цар производствана юкъейоаллийр 54 рационализаторски предложени.

Керттерча механика цеха коллективо 20-ча меттел 38 кердадар дийлад шоай балха юкъе.

Депо дикагlчарца цlераш йоах слесарий Ширягин Анатоле, Амерханов Александра, Зозуля Николай, Вахтин Павела, иштта кхыбарий.

Хоржамашта хьалхарча къахьегама вахте а этта депо говзанчаша керда социалистически декхараш тlайийцад 1979 шера производствана юкъе 132-чел кlезигагlа йоацаш рационализаторски предложени юкъейоалае, цу гlулакхо 42 эзар сом кходайтаргда депо коллективага.

Г. АНОХОВ.

Республика халкъа тlахьожама комитете

ЦА ДОАГlАЧА АХЧА ДОАДАРАХ

Юрта боахам дегlабоалабара хьакъоастаю средствий цу гlулакхаца бувзам боаца мероприятеш чакхъяхара йоаь мегаргйоацилга дlахойташ партен правительства указанеш тоьам болаш кхоачашъяц Шелковской района дукхагlйолча колхозашка.

1977—78 шерашка «хьалхийн» тlаацара, царна шу оттадара, концерташ чакхдахара, кинофильмаш хьокхара цу района колхозашка бокъо йоацаш доадир юкъарча ахчах 9 эзар сом, цунах Ленина цlерагlча колхозе (председатель нов. А. А. Цирулин) — 3,3 эзар сом, «Красный пахарь» (председатель нов. Д. В. Пототня) — 3,2 эзар сом, Менжинске цlерагlча (председатель нов. Н. С. Бузинный) — 1,3 эзар сом, «Коминтерн» яхача колхозе (председатель нов. М. А. Юшков) дукха хlама ца эшаш цхьа эзар сом.

Боахамашта юкъера договораш толхадир. Договорашка хьежжа ахча дlадалара хана тlехьаяхар бахьан долаш теха гlод, пенеш, неустойкаш тоххаш 1977—78 шерашка боахамаша пайда боацаш доадир 11,7 эзар сом. Уж кхоачамбоацараш нийсдаларах бехке бола нах бехкетоххане озац, царна гlод тоxац.

Доккха зе ду колхозашта юртбоахама продукцех луш бола мах нийсса белгал ца баккхаро. Масала, йохкача продукцена мах боагlачул лохагlа уттабеш хашпа хиларах «Красный пахарь» колхоза 79,6 эзар сома зе хилар, хlаьта бахача нахагара нийсча хьайбех доагlачул дукхагlа ахча тийшна хиларах 12,6 эзар сома зе хилар. Из бахьан долаш 11,1 эзар сома маьха зе хилар «Путь к коммунизму» яхача колхоза а.

Дукха ахча доаду эшачул дукхагlа болхлой лелабеш. 1977—78 шерашка района пхе колхозе, шера 36,3 эзар сом алаш а луш административно - куьгалдеча персонала юкъевоагlача 43 сагага болх байтар штатагlа хила йиш йоацаше а.

Ялхех 4 колхозе куьгалдеча болхлой 16 телефонах боахамий чотах ахча телаш моттиг нийсъелар.

Бахача нахагарен мах беча организацешкарен карара кара ахча луш цхьацца хlамаш нийсш боарамах соьгlа 35,2 эзар сом ахча дехкад.

Хlанз а доккхий декхараш доалх колхозий. Соахка 1 октябрь тlаккхоачаш колхозашта декхарегlа дlадала дезаш дар 543,4 эзар сом. Къаьстта дукха ахча доали «Коминтерн» колхоза — 156 эзар сом, хlаьта Менжинске цlерагlча колхоза — 118 эзар сом, «Червленский» — 104,2 эзар. Цхьацдайолча предприятешка, нахага доалла ахча хьадаккхара ханаш тlехьаяллар бахьан долаш дукха ахча дайнад цхьадолча боахамий. Из бахьан долаш 1977 шера дукхьа шин колхоза пайда боацаш дайра 5,9 эзар сом, цунах «Червленский» колхоза — 3,9 эзар сом.

«Чечингколхозстрой» объединене (председатель нов. Р. М. Гайрбенов) тlехьайоах Шелковской станице 50 ментена лаьрхlа йола больница хьаь яккхара ханаш. Из бахьан долаш 500 эзар сом колхозий ахча пайда боацаш дайнад.

Нохч-Гlалгlай АССР юрта боахама министерства (министра хьалхара заместитель У. М. Льянов), Шелковской райисполкома юрта боахама управлене (начальник нов. Н. Г. Алексеев) кхоачамболлаш дика тlахьожам лоьттабац юрта боахам дегlабоалабара хьакъоастаьча колхозни средствех нийсса пайда эцара, цхьаццайоача предприятешен нахен колхозашкара юхалург, кхыча тайпара хьайдаь ахча юха хьадаккхара кlезига йоаккхо яьй. Шелковской райисполкома юрта боахама управлене начальник нов. Алексеев, «Коминтерн» колхоза председатель нов. Юшков, «Путь к коммунизму» — нов. Феньева, «Красный пахарь» — нов. Пототня, Менжинске цlерагlча — нов. Бузинин, Ленина цlерагlча колхоза — нов. Цирулин, «Чечингколхозстрой» объединене председатель нов. Гайрбеков декхаргийла ву лакхе дийца кхоачамбоацараш лоацачахана дlадаха, цу хьакъехьа дьчох Нохч-Гlалгlай халкъа тlахьожама Комитетага 1979 шера январен августен хоам бе.

Нохч-Гlалгlай юрта боахама министерства (С. А. Кириллове У. М. Льянове) терам тlабахийта беза юрта боахам дlало дегlабоалабара хьежаду ахча цу гlулакхаца бувзам боаца мероприятеш чакхъяхара доаде мегаргдоацилга дlахойташ партен правительствай указанеш Шелковской района колхозаша лерттlа кхоачаш ца яра.

Лакхе белгалдаьха гlалаташ нийсдалийтар бахьан долаш Шелковской района юрта боахама управлене начальник нов. И. Г. Алексеев «на вид» оттаваь, «Коминтерн» колхоза председатела Н. А. Юшкова строги выговор яй, дукха ха йоацаш мара боахама куьгалдеш ца хилар а лаьрхlа Ленина цlерагlча колхоза председатела А. А. Цирулина доьш дувцарах кхоачамбе оттадаь, «Путь к коммунизму» колхоза председатела Г. Г. Феньевайна выговор яй, бетта цунна доагlача алапел нийсса, 270 сома, гlод а тохаш, Менжинске цlерагlча колхоза председатела Н. С. Бузинина выговор яй, бетта цунна доагlача алапел нийсса, 250 сома, гlод а тохаш.

Хьаьший тlаацача хаьн царна шу уттадеши бокъо йоацаш ахча доадарах, уначахьалхен дисциплина телхарах «Красный пахарь» колхоза председатела Д. В. Пототняна цlенхаштта бехк баь хиларах Шелковской района халкъа тlахьожаме комитета председатело М. М. Хамиева яь замечани тергаме яйцай.

КОМСАШ ЛЕЛАЕРАШ УСМАНОВГӀАР

ДикагӀболча комсаш лелаерий цӀераш ха безаш болаш хаттар дича, эггара хьалха УсмановгӀар Марияйн Розайн цӀи йоаххк Надтеречни районна кулгалхоша. Нахен йоӀи да уж. Шаккхе а «Знаменский» совхоза комсомольско-кагирхой бригадехьта кулгалдеш я. Цхьабакъда, цӀ вехара а балхе а йоккха опыт йолаш яле, шоллагӀьар из Ӏоаеш мара яц.

Марин эггара хьалха комсий беца болх бе арадениача шера Роза цхьоалгӀча классе деша яхар. Из дар 1964 шера.

Балха тӀера, шийна болх беш болчарна массе хала дикача хьехамца, гӀулакхаца новкъостал де кийча, наха дег тӀара йола Мария езаслар къахьегамхошта, йо , дьякачунга ладувгӀа болабелар. Из гуш болча совхоза кулгалхоша комсаш лелаеча бригадена керте оттайир Мария. Цу хана деш цхьаьттта шу дӀадьяннад совхоза меттел, районе а дикагӀболча бригадана цо кулгалду. ХӀаьта цу коллективе 40 саг ва, 77 гектара тӀа я цар лелаю комсаш. Иола торолаш сарцагӀьалха, хьинарк яхок ихо ца беш къахьегар бахьан долаш хӀара шера дика хьокхамаш а гойт. Масала, лурчох плак 48 йолаш хӀара гектара тӀара 90 центнер комсаш чуя социалистически декхар тӀеийцадар Мариски цуй новкъосташ. ХӀаьта дагалыцар толамца кхочаш а дар. ХӀара гектара тӀара чуера 92 центнер комсаш.

Комсаш кхеара геттара из дар совхкара хаоттама хьалаш. Каст-каста делхача догӀаша саха дегӀадоаладора оасар, цамогаш йора комсаш. Малх каттахьа мара га а тецар. Цу халонех кхерабелабар, бойлевар бригада болх лой. Халонашца къовсамо а бьнна, ерригашоай торонаш сарцагӀьалха, ниа, хьинар дко ца деш къахьийгар. Цу гӀулакхо вӀашгӀехьдалийтар комсаш чуецара план кхочашъе а.

Из толам боаккхаш доккха дакъа лаьцар вӀашагӀьеллача денз бригде къахьегаш болча Шамилева Хьавас, Такуева Жадис, Замахшарнева Аймане, Зингиева Мариас, Валаева Алиатус, хӀаьта къаьсттта бригадира ше — Октябрьски Революце ордек лелаеча Усманова Мариас.

«Н о в о горский» совхоза Хазуев Султана кулгалдете комсомольско-кагирхой бригада кхашка бӀаргаейра сона дукхьашха Марияй йоӀ Роза. Шийн бригадаца яхь лелаеча коллектива балха гӀулакхаш мишта яьа хьажа еза хатта ир из.

ШоллагӀа шу дар цу хана шийн коллектива шоайла яхь лелаю.

— 1977 шера котало шун бригадо лыкхар, ала хӀама дац. Цхьабакъда, укх шера хьалхадовле-м тамаш я, — аьлар цу хана С. Хазуева.

— Тхога хьатгадий оаш? Тхо-м дац шоана хьалхе дӀаяха дагахьа, — кхои делар цо аьнначоа Розас.

— Гуйрено хьахьокхаргдар еза-м, Вешта, котало юха а оаш яьккхайр аьнна, тхона новкъа-м хургдац. Шо долча а дахьна балха опыт Ӏомавергь-кх, — аьлар С. Хазуева.

Розас кулгалдеча бригада балха опыт Ӏомайнча а дац хӀана районе дикагӀболча комсаш лелаерех цаӀ волча С. Хазуева а цун новкъосташ а. ХӀана аьлча, эӀамагӀа йола Усманова керте эттача хьалхарча шера цун бригада коллективо хӀара гектара тӀара 90 центнер комсаш чуера. Цул дукхагӀа хьувкъым чуба районе Усманова Марияй бригадана мара карагӀдалавзар.

Наьлен йиӀийн ком с и й кхаш юх-юхе да. Розай бригадо 68 гектара тӀа кхею комсаш. Коллектив дукха хӀама ца эшаш 40 къона кхалсаг я. Царех дукхагӀбараш шоай бригадираца цхьана 1974 шера школа йистельяккхачул тӀехьагӀа болабелар комсаш лелае. Балха гоезал боккхагӀа болча, дикка балха опыт йолча къахьегамхошкара Ӏомайир. 1975 шера Роза заочно деша эттар Ленинградерча юртбоахама техникуме. ХӀанз из йиълагӀча курсе я.

Совхозе нерда комсомольско-кагирхой бригада вӀашагӀьеллача пунна керте Роза оттайир. ХӀаьта совхоза кулгалхой дехке а баьннабац. С. Хазуева бригада лхьи хьалхаялийта яле а, дакхе белгалдаьккхача тайпара, толамца кхочашйир комсаш кхеара план дӀадахача шера а.

КПСС ЦК соахка хиннача июльски, ноябрьски Пленумий соцамашта кхов лун укх пятилетка дилъагӀча шера хӀара гектара тӀара 92 центнер комсаш чуя социалистически декхар тӀаийцад Розаси цун новкъосташ. ХӀаьта лаьрхӀар кхочашдара тешаме лард а ейлай.

Доккха дакъа лоац Розас общественни в е х а р а а. В Л К С М райкома бюрона кицъейоагӀа из, цул совгӀа шийн бригада агитатор а я.

Кхы а цхьа комсаш лелаер хьалхийнав Усманова Марияй дезале. Из ва цун воккхагӀа вола воӀ Сулейман. Механизаторий курсаш чакхъяьхачул тӀехьагӀа шийн наьна бригаде болх беш ва из. Балха тӀера, массе хӀама велаценне, бегаш болаш хилараз дукхавеза из коллективе.

Иштта, шийн наьна лерагӀа хьаьнала къахьегаш хьабоагӀа къона Розан Сулейман — вай заманхой.

А. КУСАЕВ.

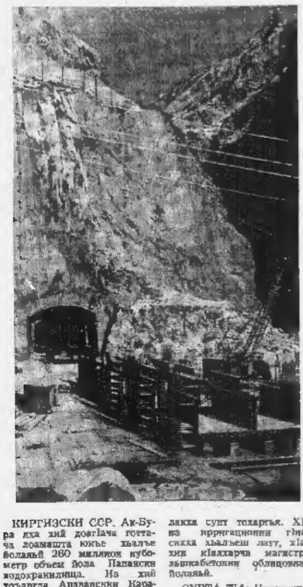

КИРГИЗСКИ ССР. Ак-Бура яха хий доагӀача готтача доамашта юкъе хьалъе йолалый 260 миллион кубометр объем йола Папански водохранилищa. Из хий тоъаргда Араванскин Кара-Суйскин районашкарча боадамий хьалха пайда ца эцаш дьбдача лаьттташкарча пхийтта эзар гектара дилла. Хина дукъала 120 метр лакха сунт тохаргья. ХӀанз из ирригационни гӀишло сикка хьалъеш латт, хӀаьта хин кӀалхарча магистрала аьшкабетонин облицовка е йолаьй.

СУРТА ТӀА: Папански водохранилища хьалъеча монтаж еш латт.

А. КАДЫРКУЛОВА сурт. ТАСС фотохроника.

СВЕРДЛОВСКИ ОБЛАСТЬ. 1978 шера СССР 50 шу дизара цӀерагӀча Ленина орден лелаеча Уральски асбестови горно-обогатительни комбинато планаз совгӀа маьхала лыкхай 1,5 миллион сома продукци. Тоеспай дуи дикал, дахьенна й болхлой къахьегама оасарле. Промышленноста дукхача доакъошка пайда эцаш йола Уральски асбест дукен 50 паччахьалкхенашка экспортагӀа дӀаухийт цу дахьъе СЭВ членаш долча деррагача мехкашка а.

СУРТА ТӀА: пресс - упаковочни машина оператор коммунистически къахьегама ударник Насонова Надежда асбеста дӀача упаковкага хьоккаш йоал.

Э. КОТЛЯКОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ТОЛАМАШ ДЕГӀАДОАГӀАРГДА

Грозненски района «Октябра 60 шу» яхача совхоза доалахьа 2115 бежан да. Пхе ферме кхоаб уж доахин. Хьайбаш лелаерашта юкъе дьрхача социалистически яхье хьалхарча моттиге латт коммуниста Умаров Солобика кулгалду шурий ферма: хӀара Ӏаттагара юкъера лаьрхӀача 2424 килограмм шура лыкхай цита план 1998 йолча. Соахкарчул 50 килограмм дукхагӀа я из.

Беррига боахам къаьйгача, дӀедахача шера план тӀехкхочаш а еш. пачч ахьалкхенга 2994 тонн шурех 184 тонн дукхи делила цар.

Уж толамаш доаккха дока дакъа юкъедикхьад социалистически яхье хьалха латтача «Знак Почета» яхача ордена кавалера доярка Хунарикова Арибати. ХӀара Ӏаттагара юкъера лаьрхӀача 3082 килограмм шура лыкхай цо, планах 2129 йоагӀача. Яхье цунна тӀехьа латт хӀара Ӏаттагара хӀаране 2750 килограмм шура лыкха доярка Вистигова Салиати Зайнулаева Хижани.

Толамаш дазарал совгӀа шоай гоалал Ӏомаю цар къонача доаркашта Хунарикова Жовратек Хусейнова Маликанех.

Шийн къахьегама дакъа юкъе ца хьоа висавац скотник Хаджиев Мовсар а. ЛертӀа гӀулакх ду цо доахана. Зоотехникаша отталъча рационах хӀара бежана 3 килограм ниш. 20 килограмм силос, 4 килограмм йол, 0,5 килограмм баьца витаминни хьоар, 8 килограмм сенаж, из-молла барда лу цо. Цудукъа цо кхоабача хӀара Ӏатто дӀадахечь шера юкъера лаьрхӀача 2825 килограмм шура елай.

Дика да Ӏаьсий лелаерий Межиева Асмейийн Хашханова Суртен лаьохамаш а. Цар кхоабача хӀара Ӏасилга дийлаккъен бути 650—700 грамм дулх тӀаккет, влан 400 мара йоацача.

Ӏувал деш сакна йоакхо ю доаъана фу тоадара а. Из лоархӀаме болх дика дӀахьу йоккха опыт йолча селекционера Минизаев Султана.

Хьайбаш лелаерашта юкъера социалистически яхь мерагӀа аркаргйола моральни материальни стимулаш йоагтӀача тайпара делаю укхала. Масала, доаркашта юкъе аьрмача яхье хьалхара моттиг яькхачоа, хӀара бетта итогаш а еш, 30 сом ахчех дарара кара тела цӀе вьяцеле лу, шоллагӀча моттигах — 20 сом, кхоалагӀчон — 10 сом.

— ДӀахо а иштта доккхий толамаш даха торонаш хьалаш да боалаве — йоах совхоза керттерча зоотехника Демельханов Абубакара. Цу дукъа КПСС ЦК июльски ноябрьски (1978 ш.) Пленумий решенешта гӀулакхаца кхов а луш, пятилетка дилъагӀча шера пачч ахьалкхенна 91 тонн дулх 2100 тонн шурех дӀаяла лерхӀ оаха.

М. ЦУРОВ.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ

ИНТЕГРАЦИ ЧАКХЙОАХАШ Я

ЦХЬАНА ДЕЧА БАЛХИЙ ПРОГРАММА

ВӀаьхача хана йола цхьана гӀулакхаш лелдара целевой программаш — СЭВ мехкий интеграце бокъонца нерда лостам. «Цхьана деча балхий» яхи к уж аьлар дарех СЭВ XXXII сесси заседани къамаал деш Советски правительствий керте латтача Алексей Николаевич Косыгина.

Бухаресте хиннача (1978 шу, июнь) ВӀаши Экономически гӀо дара Совета XXXII сессе дикъа лоацаш схинарешна могийр хьалхарча целевой программай проекташ. Цунга хьежна СЭВ членаш йолча пачахьалкхенашта лерхӀ гарттарча итт шера чуяь энерге, доагоре, бийдала керттерча доаъой сикха дегӀаухаш латта хьашташ кхочашде, кхачан товараш дукхагӀа хилийта.

Машиностроение йолча целевой программа тӀа балгаьлъха мероприятеш кхочашъяро торо хулийтаргья социалистически содружества мехкашна энергетикаш, юрта боахама, кхачан индустрена эша оборудовани арахециага укх пятилеткаш мийсдича 1981 — 1985 шерашка шоалеш. хӀаьта цунна тӀехьарча пятилетке кхоаши дакъде.

ВӀаьхача хана йолча целевой программаша хьалхьокх шин оагӀонна а дукхачӀ оагӀонашта а юкъерча гӀулакхий эггара дикагӀа эггара лостамегӀа йоза форма. Цудукъа йоккха хила езаш я халкъа боахама керттерча доаньошара экономически эффект.

Хьалдаргъа вай, масала, энергетика дакъера целевой программа. СЭВ членаш долча европейски мехкашна а Куба республике а хьалъе лаьрхӀа беррига кхо 37 миллион киловатт а болаш йола массеха АЭС. АЭС хьалъяра социалистически пачч ахьалкхенашта техника дахьъе эшараш Ӏалащдара Советски Союзе хьаргъя ядерно-энергетически оборудовани. Цу гӀулакха вай мехка хӀаппалеъа хьалъалий «Атоммаш» завода хьалхара аргӀа. Цунца цхьана шерду кхыча машинашъеча предприятей кизаш. Атомни машинашъяра прогресса юкъе дакъа лоацарга СЭВ-ага гӀоллачарча кхыча партнераша а. Масала, ядерни оборудовани арахецара эша йоккха производственни база хьаеш латт Чехословаке. Кхоачашдеча декхарий масштабага диллача атомни машинашъяра дахьерча кооперацея нийслуш хӀама дац социалистически пачч ахьалкхенашка цхьана гӀулакхаш лелдара историе чухь.

Иштта расчеташа хьахьокхачоа доагоре, энерге, бийдала хьахъехьара целевой программа кхочашъяро торо хулийтаргья энерги чулоецарий дахьеро мехкий хьашташ шин-шийн производствои вӀашш еча постановни чотаз хетаргахьа 90 процент Ӏалащде. хӀаьта аьшка рудай бийдала, Ӏаьркача металлий, никела дакъе — практически дизза. ТӀаьккха никела дакъе СЭВ мехкий хьашташ Ӏалащдергда дукхача оагӀонаша цхьана гӀулакхаш лелдарв кӀийлен тӀа. Цу гӀулакха лаьрхӀа социалистически мехкаша цхьана хьалъо Кубе дукен тӀа эттара йоккхагӀа йола предприятеш. Цхьана карасрае лаьрхӀад Таван-Толгоера (МНР) концентрации кӀор боалла моттиг. Цо торо хулийтаргья шера боккха концентрат кӀор 10 миллион тонн сомбалкха. хӀаьта энергетически кӀор — 7 миллион тонн.

МНР территоре тӀарча интеграционни мероприятеш комплекс плана юкъейиккай юрта боахамен кхачан промышленностех хьахъехьарча целевой программагӀа а. СЭВ членаш долча мехкаша дукхача оагӀоний кӀийлен тӀа гӀо дергда Монголена Гобийски зона къахбасъедехьарча дакъа тӀа (хий деханча лаьтта ерригга майда 25 эзар гектар) нерда боахамаш дакъен Халхин-Гола районе арий лаьттах народерзаден (оаха эа лаьтта майда 70 эзар гектар). Уж мероприятеш чакхъяьккхачо Монголе йиш хургья дулхех дукха продукцейн экспорт алсамъяккха.

Цхьаькха масал. Куба Республике шекарех цитрусовий производство шерьяро торо хулийтаргья СЭВ членаш долча европейски мехкашта лоаттаду шонар 1990 шу тӀакхочаш шера 9 миллион тоннага кхоачаден цитрусаш 2,4 миллион тоннага кхоачен.

Содружества мехкашка юрта боахама прогрессива гӀо дергда ярил (форда чура катий креветкаш) цхьана луацари чакхъяхара, венгерски Ӏеламахоша оттальча «ВЕПИКС» олача способагӀа баьццарча массах белонаш яхар, СССР (город Мозырь) доакъара процикт арахеца завод тьалъяр сакна йола йоццйн проекташ кхочашъяро.

Цунца цхьана лаьрхӀа да юртбоахама культураш селекци ярен продуктивни доахана генетически фонд алсамъяккхарен дакъе. хӀаьта иштта производствина экономически стимулировани ярен вӀашц юртбоахама а кхачан а продукташ лоаттаярен нерда формаши методаши оттае. Уж мераш гӀо де дезаш я вокхал долча мехкий социально-экономически дегӀаахара керттера декхар кхочашдара — вахара боарам дӀахо даьийбара.

Целевой программаш практически кхочашъяро Ӏалашдергда итт шера (1981 — 1990 шераш) СЭВ членаш долча мехкашта юкъера экономически бувзамаш чӀоагӀа дегӀадоагӀийта. Алсамдаргда интеграце боарамаш а. Иштта хетаргаьларча доархӀамегӀа, дукхьал материальни производства мероприятешта хьожаде лерхӀ цу юкъа капитальни гӀишлош хьалъяра 70 — 90 миллиард сом, вешта аьча, карарча пятилетке хьалъе лаьрхӀача объекташта хийцачул (хетаргаьларча доархӀамех 9 миллиард сом) 8 — 10-зза дукхагӀа. СЭВ практике хӀанзалца хиннадаш интеграце дакъе цу масштабе цхьана гӀулакхаш леладен а къамий гӀишлош хьалъяра программашта координаци еш а.

Дукха халчтал дӀийоцаш йола проекташ кхочашъярах хьатур мел реальни экономически эффект йолаш да дика гуш да. СЭВ членаш долча европейски мехкашка йода 13,5 миллиард кубометр а йолаш, хӀара шера 26 миллиард кубометр газ чакхйоалийташ йолча «Союз» яха газопровод хьалъяра масалех.

ХӀанз, ВӀаши Экономически гӀо дара Совета 30 шера дахьча балхий итогаш еча а керда мулаш безалдеча а хана, уж кхочашдеча бокхача доархӀаме хила езаш я вӀаьхача хана йола целевой программаш.

Николай ХМЕЛЕВСКИЙ, экономически Ӏилмий доктор.

(АПН).

С.-Хь. АУШЕВ

ТӀЕХХЬАРА РЕЙС

КЕРДАЧА ПОВЕСТА ТӀАРА ДАКЪА

Собрани хиннача сарахьа аргӀанарча гаьнарча рейсе вахачара цӀа а вена, цига ше совдегархошкара дахьхача ахчах диза киса а долаш вагӀар Ӏаддалкъаьдар. Керда тӀаевнача директора шийн домада тӀа дуаццараш цул тӀехьагӀа хьал а гӀуттташ шоаш яхь йолаш къонахий хилар хьахьокхаш цӀенача дег тӀарча шоферашa шоашта тӀалувца сийлен декхараш хьахозаеш, ладувгӀачеш, дагадоагӀачеш вацар из.

Аьтта кулг хаче киса Ӏочу массаза дохийт бий билзе хьабе доагӀаш ахчан цӀе кхьаташ а долаш, цар шоай тайнарча оазаша доги уйлеш кхычахьа дӀа а йихьа вагӀар ӀаддалкъаьдаР. Хьалха хиннача кулгалхошца берта а волаш кхихьаар цо таханаца совдегархой хилар.

Вахачара цӀа а кхаьча автомобиль дӀоттальчул тӀехьагӀа хьалха хиначарех гуш цхьаккха саг вацар. Гараже гӀолла дӀа-юха кхарар нерда тӀабаьхкараш бар. ТӀаккха сакхийра ӀаддалкъаьдаРа шийна безаш хиннараш автобазера делхабалгах а, хӀаьта кхы царна ахча дала ца дезаш ше мукъавалийнагах а. Цунна а хезадар хӀанз баьхкараш харцалъа хӀама дергдоацача нахах ба аьнна. Уж иштта нах хилар гучадаьлар цунна хӀанз собране вагӀача хала. Цар дӀа мол хьовзадаь гӀулакх автобазера болх тоалургболча оагӀорахьара дар. буаца ниъъ болхлой деташ гӀоздоахаш бар.

Цхьа ӀаддалкъаьдаР вар ше къаьстта вагӀаш. иштта бараш бехийта дикa ца хеташ, дукхьал ше доладьча гӀулакхий яр мара кхы уйла дег чу йоацаш. Цкъарчоа цунна хийттадар хьалха хинараш мо дарак маларан тӀерех ахчанна тӀаккхураш хӀанз баькараш а хург ма бий аьнна. Уж иштта хинабаларе ӀаддалкъаьдаРа гӀулакхаш кхы а тоаденна дӀагӀоргдолаш дар. Керда баькараш цу тайпарча нахах боацилга а шийна хайча, цул совгӀа, хьалха дика болх беш ца хиннача шоферашa а тӀехьа собране хьал а гӀуттташ къонахий доаргдоацача делашца шоашта тӀалувца сийлен декхараш а хьахезача, ше геттара тара хийтар цунна цхьа тийжам а бийна гӀатта ца могаш лаьтта ягӀача аьрзена. «Вай хьокарг-м даьра да цига бода ниъ кхыча бесса лахь», — хӀаьта а пий-шийца соцадир цо. Аьнхе вахача дика наьлначa чарахьана тулар сакна дета лоӀам а хилас цӀазоагӀар из цига массаза вахa. Цхьа шийн тайпара чам болаш дар шоай кир Ӏоатхьарах совдегархошта хьатела ахча а. Собрани чакхъьнни иллаьца ше бахьа дагалаьцача наьнъа уйлаш еш вагӀар ӀаддалкъаьдаР.

ШоллагӀча дийнахьа Ӏуйрийна шоферашцa диспетчерске хьачу а вена вокхагӀволча диспетчерга цо аьлар:

— Хьамид! Аз дезар ду хьога эггара халагӀа болх болча со хьожавар. Сайна декхар тӀаловаш сийсара вз собране къамаьл даьдеце а. са-сайца кигет даь ва со дик бийсеи ца къовсам автомобиль лехиа.

— Из хьона дагадехар геттара дика гӀулакх да. Аьттув балба хьа хьай нигат кхочашде. ХӀаьта дороттделе никъ булаьча нагӀа кхаьа командировке вохийтаргва их аз хьо. Цига болх бе йиш я хьа хьай дега лоӀам хилладаа, — аьлар цигарчоа цо иштта алерех цецваьннача Хьамида.

— Со геттара раьза ва Ӏа яхача вака. Хьанзъийта сона путевой листи командировочни удостоверении. Сийсара къамаьлаш деш хиннача шофереа дукхта а дикагӀа аз болх баь-м даьра хорадоагӀоргда хьона, Хьамид!

Наьнъаш тоадечен дехначен нагӀа кхаьа командировке баха атта раьза хилацар шофераш. Автомобиля чӀоагӀа ниъ тӀабодаш болх бар цига беш хиннар. Ше раьза а волаш цу моча хахача моттиге ӀаддалкъаьдаР балха вахав аьнча, автобазера цхьабола нах тешам бацар. Массанена а хови дар, шийна хало хургйолча рейсагӀа тахаиалца из вахавоацига. Хьабеш атта а болаш, хьатӀадоагӀаш дукха ахча а долаш бола болх бар цунна бегаш хинар. хӀанзалца цо дийхар, беш хинар. Дорготделе балха вахача дийнахьа дукхаза а автомобиля кузона борташ хьаеллен кха дӀакъувлеи езар, нагӀа кхуъа наьнъаш а геттара деха, во дар, цул совгӀа, болх барах дукхьал хьадоагӀача цхьал алапел совнагӀа киса долла кхы ахча а нийсладар.

— Са даьсара, малх хьежача ахнан дийнахьа доа дийлалад аьнча тамаш ца яяла хӀама ма да ше раьза а волаш из цига балха вахавале, — аьлар Мустбиха ӀаддалкъаьдаР доротдела командировке вахав аьнна шийна хьахезача.

«Цхьа тайпабоах дага а беха вахарий - тьоӀ из цига»? аьнна цецваьнна хилар Хьамид а, ший маьхатаи хьа а нийца гараьера ара а ваьнна ӀаддалкъаьдаР дӀавахача.

Из балха хьонавьача дорготделе прораба декхараш кхоачашдеш вар Ӏаддал. Дукха малар малаш саг вар из. Шийлача хана москала боргӀала корта сийлуш санна сийнъеннар цун юхьмараш, тӀехдукха къаранъ мелараш. Сийсара собране вагӀача хана из прораб дага а веха аьлар Ӏаддалкъаьдара ши-шийца: «вай хьокарг-м даьра да цига бода ниъ кхыча бесса лахь». Цунна хоаш дар, ахчан цӀе кхьаташ ше цунга дӀахьеккача, сенах малар маргда ца хоаш сагдона долача Ӏаддала шийна дезар дергдоала. Цхьаьттех шофер вар автобазера цига болх бе Ӏовайта. Уж кхы хье ца лупи цу прорабага фу де дезаа тха а аьнна, ниъ булаьча нагӀа кхаьа дӀабахар. Цу шоферий дегашка чу дижадар шоаш сийсара тӀалавца сийлен декхар. Цу декхаро тӀадожадаьдар хьалхарчул дукха дикагӀа къахьегийта. ХӀанз минутех лоархӀар цар шоай ха. Тешаме дар цу шоферашa шоаш деина дош кхочашдергхилар. ӀаддалкъаьдаР вадар цар санна къахьега безам болаш. Цул дог Ӏабаргдолаш дацар цигара даьккхача алапех. Шоферашкарьере нагӀа тӀаботта дӀабахачул тӀехьагӀа Ӏаддал ше цхьаь висача цо аьлар:

— Со тахен хӀама даанза ва, фу дар-хьог! Вай шийне талгӀеш а эттац лоамашкара ловзаш ӀодоагӀача Эса йисте Ӏо а хайша, дерстача устагӀан духхах дай шашлых а дуаш за дӀайнхьача? Е дуне-м вай дайначул тӀехьагӀа а иштта латтаргдолаш да.

— Со геттара раьза ва цу гӀулакха! — сиха кхоп делар малар дега а доалйаш вагӀача Ӏаддала. Шодаш Ӏойолаелар цун багарв цо шашлыка цӀи лькхача. Цу гӀулакха ше геттара раьза хилар хьахьокхаш хьалъура а ийкка дӀавохлаелар из ӀаддалкъаьдаРа автомобиль латтачахьа.

ХьалхагӀа базар тӀара устагӀан дулх а ийца, цул тӀехьагӀа кхы эша даари малари а ийца, юхе вагӀаш Ӏаддал а волаш Эса йисте лахар ӀаддалкъаьдаР. ЦӀи юваа дахча цига долаш дар. Дукха ха ялазехьа йоккха йийзача цӀерах хьаьннача товнаш тӀа датта доладелар шашлык. Дунен ялсмале санна хоза моттиг яр уж ӀохайшабагӀар.

— Лела хоича сага мара деннадац дала с хоза дуне!— йистхилар ӀаддалкъаьдаР. йистедаьнна шашлых хьалхагӀа цунна хьолацкха Ӏо а дилла, цул тӀехьагӀа къаракъах диза пела цунга дӀа а кходадаь.

— Даьра Ӏа яхар цӀена бакъдар ма да! — аьлар къаракъа пела Ӏочу а хоадаь бӀарг сийрдабаьннача Ӏаддала. ТӀаккха шашлыка тӀаийрзар из.

Из бӀаьстан дӀаьха хоза ди дӀадихьар цар дуаш молаш. Цхьаь минута дицлуш вацар ӀаддалкъаьдаР ше дена гӀулакх. Юххера а сайре хьатӀаеча дваргх маларахи дог дика хинна вагӀача Ӏаддала цо аьлар:

— Ӏа сайна гӀулакх дергда а мотташ хьо волча командировка язьяйтей аз.

— Даьра дергда, са низ дӀакхоачаш из дале-м! Со дукхача нахагӀулакх даь сагва. Цхьа наггахьа шофер мара хургвац Хоавбота Ӏаддал ца вовзаш, цо гӀулакх - ца деш. Хьаьлад фуд из?

Горький яхача городе генаргаш Ӏохьоргдолаш цхьа сагаца дийца хӀама долаш вар со. Таханалца хьалха тхоай хиннача тӀабехкарашца барта а волаш ухар со цу моча тахьарча рейсашка. Хьайна ма хой хьона со мо вола саг цхьан алапех вовхалургвоацилга. ХӀанз тха автобазе нерда хьаннмаш бахкьаб, хьалха хиннараш дӀа а баьха. Царца дувцарах гӀулакх хургдолаш дац. Цхьа иттех дийнахьа унхаза нагӀа кхухьаш болх баьб аьнна Ӏа сона справкаш язйоре со цига а вахa воагӀаргвар. ХӀара дийнахьа цхьанца тума ахча а лургда аз хьона дог раьза а долаш. Итт ди сайна тоъаргда аьнна хет сона, автомобиль цӀена ма йий са.

— Из хала боах бац. Цу тайпара справкаш хьайна жел езача хана со волча воагӀаргва хьо! — аьлар Ӏаддала цо хьаденна итт тума Ӏокиса а делла.

ШоллагӀча дийнахьа са хьахилалехьа автомобиль етта генаргаш тӀа а детта Горький яхача тахьарча городе вахар ӀаддалкъаьдаР шийна юхе цхьа совдегархо а вагӀаш. Мудар яхаш яр цун цӀи. ЦӀи тонни ах тонни кхухьача «газика» тӀа йиъ тонн гаргга мухь тӀабеттабар ӀаддалкъаьдаРа. ТӀаватӀача цӀенача автомобилой Ӏободача асфальт йиллача дикача навкъон, дукха хало ца хулаш хьатӀадоагӀача ахчанон дог деладеш вагӀар из «газик» лехаш. «ВӀайхача маьлха лӀатараш Ӏаьрждеш, догӀана дарас цигьяза докаладеш, хьенхача михо теркадеш, хьатӀадоагӀаш алапел совгӀа цхьа непит миссел ахча а доацаш шо доротделе балха дахка мара дезац, со иштта атта леларгволаш ва», — ши-шийца хуралаш йора бӀарг сийрдабьнна вагӀача ӀаддалкъаьдаРа.

Ноккъа автомобиль ца йолаш, кхеветтал цхьанккх чарх а ца хийлуш дигалгӀча дийнахьа сарахьа Ӏохьъчар из ше водача городе. Кхоана шоаш генаргаш коопторге дӀачудахначул тӀехьагӀа шийта кхочаргдолча ахчанга са а туяаш, цхьанкха дича а наб ца кхеташ дӀайнхьар цо гостинице хьатӀаена йӀаьха буйса. Ӏуйрийна коопторга складаш хьайийллача доккхача таразa тӀа лькхар ӀаддалкъаьдаРа автомобиль. ХьатӀаенача завсклада юхе латташ Мудар а волаш вар автомобиль. Цул тӀехьагӀа цхьан йоакхача сладе дӀачу а яьккха, цунна тӀера генаргаш чудоахка галеш Ӏодаха дӀайттар пигара бокхлой. Сица боах беш нах бар уж. ХӀаьта а цар геттара дукха за йоеш мо хеташ сахьулааш латтар ӀаддалкъаьдаР.

Копиркаш вӀал а декха массеха экземпляр накладной хьаладир завсклада ше йиъ тонн гаргга генаргаш дӀачунийцад аьнна. ХьалхагӀа ше дулт а ядаь, цул тӀехьагӀа култаш ладайтар цо уж дахваш баькарашна а. Цигарчоа култ ий язде дигахиннавар Ӏаддалкъаь дар. Дукха корта болабу малар мийнача сага дараш санна ка эгаш дар цун култаш. Завсклада хьадена паккладной дӀачуделча цу юхе йоаллача конторера хьаца мара дезаш дацар генаргех хьадоагӀа ахча. Цхьанкха хӀама юкъе ца эккхаш, цхьан саго кхьхат ца хоттташ парна хеттача бесса дика дӀачакхдоалаш латтар цар Ӏодена гӀулакх. Ахча хьенйцачуя тӀехьагӀа ӀаддалкъаьдаРа доагӀа дакъа дӀа а дена самолетеца цӀевена дагаволаш вар Мудар. Массехаз вар сом пайдена дошар дукхьал унх навкъа цо хьовзаьча базарех. «Шофер цӀанхоачашехъ а цхьанкахьа дарегӀа долчара генаргаш а ийца кхочам бергба аз аргӀанарча рейса», — хӀанзлехьа а ше цӀаькха балъ дагалаьцача наьнъа уйлаш еш вар Мудар.

Завсклада хьадена накладноййш Ӏокиса а декха контора йолчахьа Ӏоболабелар Мудари ӀаддалкъаьдаРи. Расходни ордер хьалъяьла мара кхы ха йовайзар керттерча бухгалтера. Кассира шийна хьадена ахча тоӀладь кхачен костюмен кисашка Ӏочуделлар Мудара. Цигара шоай гӀулакх йистедаьлча ара а базана шоай автомобиль йолчахьа хьаболабелар уж. Цогаза дараш санна хьегаш доагар Мудара бӀаргаш. Цунна улув а ваьнна, цхьа чӀоагӀа хӀама карагӀдаьннача сага санна цун юхь тӀара бӀарг дӀа ца боакхаш воагӀар ӀаддалкъаьдаР. «Тхо иштта дена долаш кӀантий да-кх», — йоахар цар уйлаша, дегаша.

— Хьо соца мел лелача хана е са дараш санна ахчех дизза-м са даьсара хургда хьа кисаш, ӀаддалкъаьдаР!— аьлар цунгахьа хьатӀа а вийроа кураваьннача Мудара.

Цунта юхайнст хила кхензар ӀаддалкъаьдаРий: цу хана цар автомобиля тӀехьашкара цӀаьхха хьахьалхашка ийккхача цхьа саго хьадухьал а ваьнна, дӀа ца бохайташ юхасовцабир уж.

— Майор милици Митрофенов, ОВХСС начальника заместитель! — доаццa аьлар цо, тӀаювхача гражданска костюма кисара хьадаьккха цӀе беттагаргаш йола удостоверени царга дӀабӀарга а дайта. — Хьахьоккал сога шоай къаьхаташ!

...ШоллагӀча дийнахьа цига Назранерча автобазе телеграмма кхьачар шоай автомобиль цӀайнга шофер вайта аьнна.

ЧӀоагӀа халонаш тӀаоаттаю Португале бахача наха «экономика гӀожача» правительственни политика. Геттара сиха лакхлуш латтача вахара махо ишттта сиха ашаду алапеш, къахьегамхой дезалашта тӀехь - гӀехьа гӀа халагӀа хул баха. Цул совгӀа, хьалкагӀа а саша Португале эгара доккхагӀа дирех зулам долаш дус хьабе болх ца хилар.

СУРТА ТӀА: «ДӀадаккха вахара мах лакха хилар!», «ДӀадаккха алапеш хаштахьа хьа ца теллалга!», «Къахьегам хилийта! Хьабе болх ца хилара-ак!» — цу тайпара лозунгаш а кхайкадеш шоай бокъонаш лораеш ба лиссабонцаш.

ЧТК—ТАСС сурт.

Политически обозревателa заметкаш

ЛОАРХӀАМЕ ДИАЛОГ

31 январе Вене юхайолалу Централъни Европе герзашцара низаши герзаши цхьатарра кӀезигдарех йола 19 пачхьалкхенна юкъера переговораш. АргӀанара вӀашагӀкхетар 17-гӀа хургда ших шу совгӀта хань.

ХӀаьо переговораш еча атта хьал шикъ хадерах тарра хӀама лоархӀаш ба Малхбузехьа цхьабараш. Из хӀама сел дессимистически кхетадара тхо раьза деце а, белгалдаккха деза, социалистически мехкий инициативашта жоп луш малхбузехьарча партнерий оагӀорахьара цхьаккха а хӀама хувцалуш ца хилара, шеко йоаццаш, гӀулакх юхадетташ хилар.

ГӀулакх мишта латт вълча. Малхбузехьара мехкаш цхьана оттальча дакъе лоацарех цхьание а кхерамзленна ве ца дара принципа тӀара е даьика фошкахьа оаа гӀерташ дь. Кхьыеттел герзашцара низаш кӀезигде дезача районе переговораш латтача юкъа шинна а оагӀон низаш а средстваш а сов ца йхара хьанъехьара предложени санна долча, къонсам хила йиш йоацаш долча дешa а тӀехьа негативни позици лаьцай.

Цул совгӀа, НАТО членаш йола пачхьалкхенаш шоай группировка низаш дӀахо совдоахаш я. Масела, ФРГ къилбаседерча дакъа тӀа америкачески лаьттан тӀарча бӀуни а авиаце а керда контингенташ оттаьий, хӀаьта из ш йолча переговорий идеяиен чулоацамах духьала а, дувцйага йоаццаш, переговоршта чӀоагӀа Ӏаткъаш а да.

Цар из дешшехьа, социалистически содружества мехкаша цу районера шоай низаш совдахац е даха лаьрхӀа а дац.

ТӀехьарча хана переговорашта йола искусственни новкъарло хиннай низаш кӀезигдеча районе Варшавски Договора бӀу наьха дуккалга диллача НАТО-чул совгӀа бола яхаш Малхбузен мехкаша еш йолча цхьанна а хӀаманна из бакъ хилар хьахьокхаш йоацача заявленех а. Цхьанна а чийсе лархӀа йиш йолча данненца чӀоагӀдеш дац уж хабараш. Цул совгӀа, из-м цхьаккха а принципиальни новкъарло хила йиш йолаш а мичад, нагахьа санна дукхалга диллача шинка а оагӀон цхьатарра вйс-вйс бӀаь саг хургволаш цхьан боарам тӀа кхоачадеш кӀезигдеш хилча.

Духьале йолаш дус низаш кӀезигдеча переговорашта юкъерча деррига мехкашна индивидуальни дакъа лаца дезарах йолча массане къоабалъльча принципаш тӀара малхбузехьара мех наш довлар а. Цхьабакъда, переговорашъ духьал цу гӀулакха еш ма йий. бӀарчча вӀашдухьал латтача блоний низаш кӀезигдара а ца еш. хӀана аьлча, цо торо хулийтаргьяр оттабаьча цхьоп бовррамах низа эсалагӀа волла контингенташ кӀоэг а еш, цар метта низа тӀехь-лраш сов а йоахаш блокашта чухь хаьдда йола манипулацеш е.

Цхьабакъда, эгара новкъагӀдар да. Вене переговораш латтача хана блока тӀема потенциал совйоаккхаш йиш НАТО механизм дӀахо ший болх беш хилар. ХӀаьта цу тӀа а — тӀа-тӀа чехк а луш. НАТО Совета вашингтонски сессе тӀаьйцача решеней кӀийлен тӀа сихъаь кхоачашъеш латт, шеко а йоацаш, хьалхуцаш йола блока тӀехе кийчол программа. Цо хӀана а геттара шорта лелаш йола переговораш, кхьа а юхатоха мегаш дола керда хӀанам юкъедоаладе тарлу цунна.

Дукха ха йоаццаш Гваделупе хиннача НАТО «йоккхача йиъне» кулгалхой совещане Малхбузен мехкаш цу гӀулакха прогресс хилийтара венски переговораш дӀахо яхьа раьза хиларах дола дог дужадеш дола къамьлаш хилар. Цхьабакъда, Малхбузен соцасиа латта позици хувцалуш хилар хьагойташ дола хӀама дац хӀанз уж сахьате гучадаьна. тӀаккха из заявлени дег тӀара аь хилар баша тешаме а хилац.

Герзашцара низаши герзаши кӀезигдар—цхьан оагӀорахьарча лелара улица яц. ХӀаьта перспектива йолаш яц сов дукха тӀехьадахарен вӀалла тӀаэца йиш йоаца керда предложенеш юкъе кхахьарен наькъаца. долча бесса аьлча. деррига вӀорда а дайта партнер ший позицешта тӀеравакха гӀерта тактика. Цхьабакъда, духьал на тактика я Вене Малхбузен мехкий лелаша лелаер.

Хетаргахьа, ший лоархӀам баймабац Венера переговораш конструктивни а эффективни а хилийтара деша. Делага хургдар хьабала пайда боаца техническисни дискуссеш йита а йита, уж практически политически решеней новкъа йоахаш цар лоархӀам лаьхбича. ДӀайолалуш йолча Венерча диалога 17-ча раундо хьахьокхаргда Малхбузен мехкаш хабараш кара тӀуланкашна довла кийча дий.

Святослав КОЗЛОВ.
(АПН).

ЭШАШ Я КЕРДА ЦХЬОАГӀО

«Вьетнам» яха дош хьальстача тайпара дӀх Швеце. 60-гӀа шераш чакхдоалаш ухкава хьа а хиина чӀоагӀъелар вьетнамски халкъо ший дахьен паргӀатон духьалел бахьан лоаттабеча турпала къоасамцарча солидарноста ший бола болам. Цу боламо хьахьоайир еррига Швеци. Стокгольмта а мехка кхача йоаккхийча городий а улицаш тӀа хиина дуккха эзараш болча наха дагъа аййца Вьетнаме США бальта зуламеча тӀема духьалара демонстрацеш, вьетнамски патриоташ хьалхоацаш йола кампанеш, «бӀехача тӀема» юкъе дакъа лаца раьза боаца америкацаш баха тӀаийбар. США-цара гӀулакхаш талха доладилар — из деррига а диденнадац ниедаита. Шведи яр, хетаргахьа, Малхбузен мехкашта юкъе Къулба - Малхбоалехьа р ч а Азера США империалистически агресси эгара хьалха чӀоагӀа харцахьа лаьрхӀар. Кхоачам ба 1969 шера наха хетараш териал а дахь. Стокгольмо лоархӀеме гӀа баккхар, ДРВ-ца дипломатически отношенеш оттаяр дагадохийтача. КӀезата тӀехьа гӀа шведски столице хьайиллар Къулбехьен Вьетнам мукъаьккхара Къаман фронта, информационни бюро. Вьетнам, Лаос, Камбоджа хьаллоацаш йола дунен халкъаьнта юкъера конференцеш дилла а гулуш хиннача моттигера Стокгольмера дӀадоладир ДРВ аккагӀча хьасапе бомбаш чуеттилга соцадар. Индокитаера США бӀу ха а ди а домцаю арабенхер. Вьетнама проблема политически къоастаяр хьадехилта. Эгара хьалха укхаза вӀашагӀкхийтар Вьетнаме США дах зуламаш тахкара йола Дунен халкъанта юкъера комисси.

ХӀанз, вьетнамски патриоташ котбаьнна хер цу дахьнеча хана а. «Вьетнам» яха дош кост-каста хаза йиш я Шведе. Из хьалха а санна турпалала, денала, цхьоагӀон символа, солидарноста символа хьисапе дех. Цхьабакъда, укхаза кху тайпа оазаш а хаза йиш я — социалистически Вьетнамах наьхха тешам боабе, шекбоаа гӀертарий оазаш.

Дунен тӀарча буржуазни пресса тахан Вьетнаме эттача хьалех йолча комментареш тӀа. «анализаш» тӀа кӀезига дувцац цун «экономически халонех», «демократи йоацаш хиларех» е кхьыеттел «агрессивни уйлаех». Хьан гӀулакха делаю из шоай информаци пекински кампучийски источникашкара кхуэьача реакционни газетий обозревателий «кӀоаргача маӀанерча» хабарех, маоистски газетинийи дошех. тайп-тайпарча «ультра» уггаргех латта эьлдита кампани?

Цу хаттара къаьгга жоп делар «Дагенс нюхетер» яхача шведски газета оагӀонаш тӀа Вьетнамацарча моастагӀала кампани вӀашагӀъеллараша духьала чӀоагӀа эгӀаз а баха лядеч боаза болча писательница Сара Лидманеи Петер Вайсси.

«Хоаш да «паргӀатон дунен» пресса ший мукъехьа йолга, — къайласгӀа цул доагӀаш яздора Сара Лидмана. — Амма хӀаьод а ца хоаш геттара атта даст-кх из кампаниала хьаштий лерагӀа. Хетаргахьа, бохьан доалаш дац Малхбузен цхьадолча мехкий ксалайоазоно Вьетнамаца моастагӀах духхьал камучийски пекински лидерий дунна духьалбаьннача а. хӀаьта цу мехкий тӀема-промышленни комплекс Китайга терз доххе кийчлуча а хана лацар».

Геттара чӀоагӀа бегбоах Сара Лидмана тӀема хана духха нахи рузаьхен хӀалех хилдарах а дуйца ха йоацаш ӀаьртаЧа хиво доакха зенаш дарах а Вьетнама халонаш тӀаьхкачарца дуьззденна цунна духьалбаьнарий.

МалагӀча сабите хиаа еба теза. Малхбузехьара демократи хьалльаца леларий хьынкъалагӀа, буржуазни прессага хьаттача Вьетнама вӀалла йоаца метерийоацаш йола «демократически дискусси»? Писательница цу хаттара а жоп лу. «Из «дискусси», — язду цо, — е эза дуниерча газеташа. Керттера яраш вай темаш дархӀа еза вьетнамцаша. Индивида бокъо коллектива бокъона хьалхашарча приоритетах дола вайна хетараш хила деза керттердар. долла хӀама а вай бустамагӀа хила деза. Иштта ца хуле, вай яхаргда Вьетнаме демократена меера тӀа а эттаб. хӀаьта сага бокъонаш цига телха а ю».

«Къулбехьен Вьетнама керда нахар хьадарца а америкачески оккупаци хиннача 20 шера харцахьльха бокъонца йола моральни культурни традицеш юхаметтаоттаярна а ювзаенна халонаш политически система чӀоагӀа хилара симптом яц. из общество хувцара процесс чоалхаме хилар хьахьокхаш дола хӀама да», — язду Петер Вайса.

Вьетнама духьадара аьдзита кампани ший кульминацега кхаьчар СССР-ан СРВ-енен юкъе доттагӀлени цхьана гӀуланкаш лелада-рей Договор дахчул тӀехьагӀа. белгалдоах П. Вайса. Цу договора керттера чулоацам вӀаши доттагӀал леладер, «новкъостал дар, цхьана гӀуланкаш леладар, цхьана мехкар чӀоагӀбар хилар белгал а доахаш. П. Вайса язду Вьетнам агрессивни уйлаш йолча Советски Союза вассал я ала гӀертача Малхбузен политиканийн газетчиний оапех.

Писатела дагадоаийт, вьетнамски халкъа пайхсоц кхьасам хьалхабаро Малхбузен деррагача мехкашлара прогрессивни низаш вӀашагӀтоха цахьа новкъостал лаь хилар. Цо тӀахьех денал долча Вьетнамацарча солидарноста керда шерра кампани йолаяра.

Из солидарность чӀоагӀа традицеш йолаш я Шведе. Амма империализман маоизман вӀашагӀкхийттача низаша цхьана йолаьча вьетнама духьалча моастагӀала кампане кхерам тернал ца беш бита йиш яц. Из вӀашагӀъелларий, язду П. Вайса. вӀаш тӀехьдаьннад харцдарийи аьлдеттийн гӀонца Малхбузехьа хьалха Вьетнама гадахараш а пюк баха, кхьеттел цхьабарех цуй моастагӀий бе а.

Цудухьа ший хьанкахьа йоах Шведе прогрессивни деятелаша: «Нах, фийла хилалеш!».

С. ВОЛОКИТИН,
АПН соб. корр.

Стокгольм.

Афганистана Демократически Республика. Наглу — мехка йоаккхагӀъярех гидроэлектростанци я. Советски Союзо технически экономически новкъостал а деш хьалъяь из ГЭС афгански энергетике, советско-афгански цхьана гӀуланкхаш леладеча лоархӀаш ярех а я. Станце хьалхара агрегат болх бе йолаеннай 12 шу хьалха. Цу хана шк хий вӀашагӀъкхеттача хьалъьча пхотина Афганистане эгара боккхагӀбола 530 миллион кубометр хий чудола искусственни Ӏам хьабаьб. Нагду хача гидроэлектростанци мехка столица цунна юхе яла районаш электроэнергеца Ӏалашъень ца Ӏеш итташ эзараш гектара доьхал луш долча латташта хий декха а торо хилийтай.

СУРТА ТӀА: Нагду яхача ГЭС-а турбинни зале.

АДН—ТАСС—сурт.

ХӀара мукъача дийнахьа Челябински тракторни завода эзараш болхлойн гӀуланкхера нахи заводской спартакиаде лыжеш хахна арабовл. Шоатта дийнахьен кӀирандийнахьен хилар аргӀанара дуьхкхача наха дакъа лоацаш йола. ГТО нормаш дӀаялара йола лыжеш хахнара яхьаш.

СУРТА ТӀА: № 2 йолча чугунолитейни цеха лыжни команда.

Б. КЛИПИННИЦЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬЕХАРХОЙ ДАГАБУВЛ

Дукха ха йоаццаш Шаьлачакхъяьлар школай дешархоипта къахьегама кхетам баларе дешаште хеталь района хьехархой семинар-совещани.

Совещане белгал а яьккхи кхычарна хьаьца могийр кхуш йоагӀача тӀехьенна къахьегама кхетам балара хьажжехьа г. Аргунерча № 1 йолча школа коллективо Ӏоавь опыт. Дешархой къахьегамга кийчбара дакъе белгтала дика толамаш дахарах цу школана дукхаза тийшай республика прасвещене министерства ВЛКСМ Нохч-ГӀалгӀай обкомен нара ра нара тела Цӏе байракхаш. Дешархоша производственни дешар чакхдоаккхьита укхаза вӀашагӀехьдаькхад гӀишдоп материальни тӀишлон индустреи Аргунски комбината цехашка. Укхаза дика йоалхо ю дешархой, царна тӀачӀоагӀбаь ба комбината толашагӀбола болхлой-хьехамчаш.

Школай педагогически коллективашта дика пайда баргболаш чакхъяьлар из семинар-совещани

М. ЭПЕНДИЕВ.

ФЕ ХИЛА

Наькъашка делара Бокъоний 75 пунктa тӀа яздаь да: транспортни средства технически характеристика белгалъяьлул тӀехьальикха сиха е опоиавательни знака тӀа хьахьенхачул сихагӀа машин леле водитела бокъо лац, аьнка.

Бакъда, Ачхой-Мартане вахача Бакашев Гуркика «Жигули» яхача ший автомашинаца Ростов—Баку яхача трассагӀа биисана ша биллача новкъа водеш машин йоагӀачул сих а яь кхухьача хинна тӀатехай. Цул совгӀа кхерамалех тӀехкараш дӀа ца доххаш а хиларах водители цхьа пассажири вийнан машинаш вӀашка кхийттача хана, хӀаьта вои пассажир чӀоагӀа лозаваь больнице вихьая.

1978 шера ноябре хиннача «Вахус» яхача Ерригсоюзни операцех дика пайда баьлар: республика наькъашка водителаш корта бохабу малар мепна хиларца дуьзаденна цхьанниха доккха зулам хилаялар бӀарччача бетта.

Бакъда, дӀадахача кӀирагӀа наькъашка гӀашлоашта машина тӀатохаш пхиъ аварн хай.

Мескер-Юрта вахаш вола Даудов Лема малар мепна а волаш Комсомольское яхача юрта гӀоала машинаца воагӀаш сага машин тӀа а теха. лозаваьчоа новкъостал ца а деш веддая. Бакъда, кӀалхара вала тардеиадац цун. цу сахьате оарцагӀвальвача наькъашка бӀарг лоехаш волча ГАИ инспектора лейтенанта Солтамурадова лаьцав из. Цу хьиякъехьара материалаш а следствени органашка дӀачуеннай.

Иштта малар мепна а волаш гӀашлочоа машин тӀа техай Наурски районерча Батырап яхача юрта вахача Хайдарова а.

ДӀадахача кӀирагӀа республика наькъашка 52 авари хьй, 4 саг вешна, 14 саг лозавьаь.

НГӀАССР МВД ГАИ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

27-ча ЯНВАРЕ

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 14.30. «Факел» яхача театра-студе занятн. 15.00. Библиотека. СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара хетӀдаьча литература обзор. 15.00. «Дагалаттар» яха кинопанорамий клуб хургьа болх беш.

Н. К. Крупске цӀерагӀа культура Дворец. 14.00. «Хозачун дунен тӀа» яхача халкъа университете хургья «Советски илле истори» яха лекци а художественни самодеятельноста концерт а.

Химиккий культура Дворец. 15.00. «Цӏе гвоздика» яхача клуба заседани. «Дерригача лаьттан тӀа машар, доттагӀал, барт-цхьоагӀо» яха беседа. 17.00. Духовой оркестра концерт. 17.30. «Халкъий доттагӀал — СССР низа лард». 18.00. «Керда дараш» яха кинопанорама.

Пролетбата цӀерагӀа культура ЦӀа. 10.00. Болх беш хургья аттракционаш, ловзара автоматаш. 11.00. «Говза кулгаш» яха кружок. 13.00. «Массаза а хьежалба мах!» яха берий утренник. 15.00. «Вай хоржамий система — дунен тӀа эгара демократичнегӀа яр» яха беседа.

28-ча ЯНВАРЕ

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 15.00. Хармархошта дола «Орга» яхача халкъа хореографически ансамбла концерт.

Н. К. Крупске цӀерагӀа культура Дворец. 10.00. Болх беш хургда «Къона ленинхо» яха кинотеатр. 11.00. Болх беш хургья берашна ловзараш ду моттиг.

Химиккий культура Дворец. 11.00. Шахматни клуба аргӀанара заседани. 12.00. «Тхо — тимуровцаш, Гайдара тӀехье» яха цӀей. 14.00. Волейболах йола спортивни яхьаш. 18.00. Хармархой Нохч - ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета депутатица Р. А. Вансовичана дола вӀашагӀкхетар. № 5 йолча музыкальни школа хьехархой концерт.

Пролетбата цӀерагӀа культура ЦӀа. 10.00. Болх беш хургья аттракционаш, ловзара автоматаш, «Чебурашка» яха кинотеатр. 12.00. «Йоза СССР Лакхехьарча Совета депутаталла йола кандидат» яха беседа.

РАДИОЖУРНАЛИСТИЙ СЕМИНАР

ТӀехьарча хана республика кхачнаца шийтта районе мара дцар болх беш моттигера радиовещани. ХӀаьта ер шу доладелча денз шин болх бе йолаеннай МагӀалбике а Гудермесски а районашка.

Мишта айбергба радио чу деначa деша лоархӀам? МалагӀча тайпара карагӀдаргда хоадам боллаш дола дешаш гӀетта а деш района вахаре актуальнегӀа дола гӀуланхаш чакхдахьра гӀо де? Уж а кхьдола а моттигерча радиовещане болх тоабера лоархӀам бола дешаш дийцар Нохч-ГӀалгӀай АССР телевиденен радиовещанен пачхьалкхен комитето районни корреспонденташца - организатораша чакхъяьккхача ших дийнахьарча семинаре.

Семинара довкъоцхоша ладийтӀар тайп-тайпарча лекцешка. Телевиденен радион комитета журналисташа йоазийтар царна редакцей тематически планаш, дийцар районни радиовещане балха планировани ярах лаьца, дийцар журналистика жанраех. Корреспонденташ - организатораш хьежар радио цӀагӀа а телестуде а йолча техникага, чакхъяьхар практически занятеш. Иштта районий моттигерча радиовещане балхахоша дийцар шоай балха опытах лаьца.

С. ТАСУЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Шоай цӀенойшка, квартирашка хоеш [illegible] хилар лоеш йоаш дале Грозне Черноковски уламагӀерча (Центральни рынка юхе) «Чечингрежстройбыт» ремстройуправлене цехе духьа.

Тайп-тайпара суртеш тӀалатта художественно-мастерий киата Ӏонагьаш, наӀараш, кораш, [illegible] санузелашкен йогӀа наӀараш, иштта кхы йола хӀамаш хьае а [illegible] Ӏонагьаш теда а бахача нахагара заказаш хьайийку цехо. ХӀаьта иштте цехо хьаду каманашта догӀа чуртош а.

Тха адрес: г. Грозный, Черноковске цӀерагӀа улица, 86, Центральни рынок.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — ГӀубранара гимнастика.
9.10 — «Говза кулгаш».
[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

28 ЯНВАРЬ

I ПРОГРАММА

[illegible]

РАДИО

27 ЯНВАРЬ

[illegible]

7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Шоана лукха дола мукамаш» (эрсий меттала).
11.15 — Лирически илли концерт (нохчий меттала).
11.30 — «Къона тӀехье» (нохчий меттала).
14.15 — «Аргунски цӀенош дуй гӀуланкхани проблемаш» (эрсий меттала).
16.00 — КӀирандийнахьара музыкальни программа (эрсий меттала).
16.30 — «Школера глобус» (эрсий меттала).
18.00 — «Цӏе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).
18.30 — «Ажарашна меттагӀна дехачерна». Концерт (гӀалгӀай меттала).

Хоамаш

Тахан республике гӀоллен Грознен моркхаш а йолаш, йоачак а йоацаш, малхбоалехьара секунде 0—5 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике —3 +2, Грозне 0 градус йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен моркхаш а йолаш, йоачак а йоацаш, доах а доаллаш, малхбоалехьара секунде 3—7 метр чӀоагӀа мух а хьекхаш хилен фегара температура биисана —6 —11, дийнахьа —4 +1 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гӀа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктоххана секретара — 3-34-36; партийни вахарен культурен отделаш — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта бахама отдела — 3-42-38; письмай отдела — 3-74-88; бухгалтере — 2-54-30; корректоре — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-36; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-38; отдела писем — 3-74-88; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка.

СФ05030. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Мамакаев, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 92. Заказ № 682.